

FÖRSLAG TILL
MÅL OCH BUDGET 2025 - 2028
Socialdemokraterna

Tillsammans framåt för ett tryggare Haninge

Kommunfullmäktiges vision och mål
Driftbudget 2025 - 2028
Ekonomisk plan och investeringsbudget 2025 - 2028

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Vision	2
1.2 Vår värdegrund	2
1.3 Politisk inriktning – politisk plattform	2
2. Kommunens verksamhetsstyrning	5
Kommunfullmäktiges politiska uppdrag	5
3. Kommunfullmäktiges mål	6
4. Uppdrag och inriktningar 2025 - 2026	10
5. Ekonomiska driftramar per nämnd och bolag	12
Tabell driftbudget ramar 2025	13
5.1 Kommunstyrelsen	14
Utbildningsnämnderna	19
5.2 Barn- och förskolenämnden	21
5.3 Grundskolenämnden	21
5.4 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	21
Idrott-, kultur och fritidsnämnden	22
5.5 Idrott- kultur- och fritidsnämnden	23
Sociala insatser och en trygg äldreomsorg	24
5.6 Socialnämnden	26
5.7 Äldrenämnden	26
Bostäder, stadsutveckling och trafik	27
5.8 Stadsbyggnadsnämnden	28
5.9 Finansförvaltning	29
5.10 Kommunala bolag: Tornberget AB och Haninge Bostäder AB	29
6. Investeringsbudget för 2024 och plan för 2025–2027	30
6.1 Investeringar	30
7. Ekonomisk plan 2025–2028	35
7.1 Resultatprognos	36
7.2 Balansräkning och kassaflöde	37
7.3 Låneram och borgensåtagande	38
8. Regler för ekonomi- och verksamhetsstyrning	39
8.1 Riktlinjer för god ekonomisk hushållning	39
8.2 Driftbudget	40
8.3 Investeringsbudget	42
8.4 Rapporteringsskyldighet	43
8.5 Delegation och attest	43
8.6 Lokalförsörjning	43
8.7 Konkurrensutsättning genom upphandling eller kundval	45
8.8 Tilldelningsmodell - elevpeng 2024 - 2027	45

1. Inledning

1.1 Vision

Tillsammans framåt för ett tryggare Haninge.

I Haninge tar vi oss an olika utmaningar genom att möta dem tillsammans. Trygghet bygger vi tillsammans genom att hjälpas åt. I Haninge formar vi våra egna liv efter behov och i solidaritet med andra. Ensam är inte stark; invånarna, kommunen, företagen, föreningsliv och myndigheter arbetar därför tillsammans för att göra Haninge till en bättre plats att leva och verka på.

1.2 Vår värdegrund

Kommunens medarbetare bemöter invånare och andra verksamma i Haninge respektfullt och lyhört utifrån en tydlig värdegrund.

- Vi tar ansvar för vår uppgift, värnar och respekterar allas lika värde.
- Vi är engagerade – arbetar utifrån ledorden öppenhet, eget ansvar och egna val.
- Vi är effektiva – söker uppmärksamt bättre lösningar.
- Vi är fokuserade på resultat, samarbete och ständig utveckling.

1.3 Politisk inriktning – politisk plattform

Haninge är i grunden en fantastisk kommun som människor och företag söker sig till, men de senaste decennierna har inte politiken fullt ut lyckats ta kontrollen över samhällsutvecklingen. Den rättvisa och respekt som präglar Sverige och som är en förutsättning för samhällets sammanhållning har sakta men säkert urholkats – även här i Haninge.

Segregationen har succesivt banat väg för en tilltagande och brutalare brottslighet. Marknadsskolan har förvandlat barns utbildning till en handelsvara. Att vi talar samma språk och delar samma värderingar är inte längre en självklarhet. De sociala och ekonomiska klyftorna har ökat. De som bär upp vårt samhälle möts inte längre av den rättvisa och respekt de förtjänar.

Låt oss säga som det är. Många partier är ansvariga för den här utvecklingen, och det är uppenbart att vi socialdemokrater inte gjort tillräckligt. Därtill har Haninge nu ett högerstyre som i flera avseenden verkar vilja backa in i framtiden. Valfungerande skolor läggs ned eller riskerar att läggas ner samtidigt som privata friskolor kan plocka russin ur kakan.

Vi har förstått detta och är redo att göra det som krävs för att Haninge ska präglas av trygghet, respekt och rättvisa. Byggt på gemensamt ansvar och gemenskap. Ett Haninge med full sysselsättning där det finns företag som är världsledande inom teknik, utbildning och klimatomställning.

Ett Haninge där vi möter dåliga tider tillsammans och där ingen lämnas efter. En kommun där unga ser optimistiskt på framtiden och som andra vill ta efter. Ett Haninge där de som arbetar och de som har arbetat bemöts med respekt och där de ekonomiska klyftorna minskar. Ett Haninge där jämställdhet och alla människors lika värde aldrig kompromissas bort – och där vi inte gör skillnad på folk och folk.

Ett Haninge som går framåt – och dit går vi tillsammans.

Prioriteringar i vår politiska plattform för mandatperioden 2024 – 2027

Bra och trygga uppväxtvillkor för barn och unga: Haninge ska stoppa nyrekryteringen av barn och unga till kriminella gäng. Det krävs kraftfulla och ihållande insatser riktade mot barn och unga i riskzon och deras familjer för att vända utvecklingen. Satsningar på skola, förskola och ett aktivt fritidsliv ska ge barn och unga goda uppväxtvillkor. Föräldrar som går till jobbet och kunskapen om att studier kan leda till eget arbete i framtiden.

Vår viktigaste uppgift kommer att vara att se till att varenda elev klarar grundskolan. Det betyder att skolpengen måste höjas. Detta är en förutsättning för att barnen och ungdomarna ska få möjlighet att nå sin fulla potential. Haninge behöver en ny skolpolitik. Bara så kan Haninge bli en attraktiv kommun för rektorer och lärare att arbeta länge i. Vi nöjer oss inte förrän alla barn i Haninges skolor når sin fulla kapacitet.

Som en följd av ekonomiska klyftor och bristande integration har inte minst gängkriminaliteten vuxit sig stark. Vi kan också se att mäns våld mot kvinnor och olika former av hedersrelaterat våld och förtryck fortfarande är ett område som kräver mer insatser. Den som utsätts för brottslighet är inte fri och brottslighet skapar ett otryggt samhälle och barn och unga är de som påverkas allra mest.

Kommunen ska anta en nollvision mot mäns våld mot kvinnor och stärka sitt arbete med att stödja och skydda kvinnor som utsätts för våld i nära relationer. Kommunens stöd till barn som lever i våldsutsatta miljöer behöver stärkas.

Gängbrottslighet kräver två olika insatser. Den ena handlar om den gängbrottslighet som redan finns, och som kräver polisiära insatser samt sanktioner mot dem som begått brotten. Den andra handlar om hur nyrekrytering till gängen ska stoppas. Det gäller då att ta itu med de bakomliggande sociala orsakerna.

Kommunen ska stärka det brottsförebyggande arbetet gentemot barn och unga, exempelvis genom en utbyggd fritidsgårdsverksamhet med ett utökat öppethållande. Kommunens skolor behöver inom sin verksamhet eller tillsammans med andra delar av kommunens verksamhet skapa utrymme för fler vuxna som kan hjälpa till att fånga upp barn och unga som är på glid.

Det ska finnas en tydlig samordning av de kommunala insatserna för att kunna bryta segregationen och knäcka kriminaliteten. Detta rör inte minst skola, fritid, den fysiska miljön och socialt stöd till enskilda.

Bra och trygga bostadsområden för alla: Haninge ska kraftsamla för att bekämpa segregation, motverka parallellsamhällen och förhindra kriminellas påverkan på lokalsamhället. Haninge kommun ska arbeta aktivt för att få bort Jordbro och Brandbergen från polisens lista över utsatta områden. Alla ska ha rätt till en bra bostad i ett tryggt och trivsamt bostadsområde. *Hela Haninge* ska växa och utvecklas – inte bara centrala Handen.

Medborgarnas trygghet är en förutsättning för ett gott samhälle. För oss socialdemokrater hänger trygghet mot brottslighet samman med en trygg välfärd och trygga uppväxtförhållanden. Vi eftersträvar ett samhälle där vi finns och ställer upp för varandra men även ställer krav. Kommunen ska uppmärksamma och motverka hot och hatbrott. Arbetet med att motverka alla former av välfärdsbrottslighet måste intensifieras.

Kommunen behöver fortsätta utveckla samarbetet med Polis och andra myndigheter. Det handlar både om det som syns på gator och torg, men också om den brottslighet som riktar in sig på arbetsmarknaden och välfärden. Metoden ”Sluta skjut” bör diskuteras med polisen liksom andra metoder som är ägnade åt att bryta det dödliga våldet på gator och torg.

Kommunen ska samordna sina insatser mot kriminella nätverk i utsatta kommundelar och insatserna gentemot barn och ungdomar som begår brott måste stärkas. Det behövs fler trygga vuxna som möter unga människor i vardagen.

Andelen anställda som arbetar både strategiskt och praktiskt brottsförebyggande, exempelvis handläggare, socialsekreterare och fältassistenter ska öka. Kommunen ska starta ett våldspreventivt center som förebygger våld genom samverkan med lokala aktörer. Idrotts- och kulturföreningar som gör särskilda insatser för barn och unga i utsatta miljöer ska få extra stöd från kommunen.

Våldsutsatta ska få stöd oavsett bakgrund eller andra omständigheter. Kommunen måste utöka sitt stöd till de organisationer som arbetar för att beivra brott och ge brottsutsatta stöd.

Trygghetsperspektivet ska genomsyra samhällsbyggnadsfrågorna i kommunen. Det gäller allt från att skapa trygga gångstråk och god belysning i alla områden till att säkerställa en planering som redan från början väger in kunskap och erfarenhet gällande trygghet. Utvecklingen av attraktiva boendemiljöer bidrar också till att stärka den lokala sammanhållningen och är en viktig pusselbit vad gäller utvecklingen i flera kommundelar, inte minst i Jordbro. Därför föreslår vi att den påbörjade utvecklingen fullföljs. Det handlar om att skapa ett mer attraktivt centrum och bättre mötesplatser exempelvis i form av det planerade aktivitetshuset. Det kommer även öka attraktiviteten för Jordbro företagspark och underlätta företagens möjlighet att rekrytera.

Kommunen måste på allvar fokusera på den långsiktiga uppgiften att säkerställa att inga områden ska återfinnas på polisens lista över utsatta områden.

Ordning och reda i ekonomin är en grundförutsättning för en god välfärd

En god ekonomisk hushållning och en budget i balans är en grundförutsättning för all vår politik i denna budget. Ordning och reda i ekonomin är en förutsättning för framtidens välfärd. Med en högerkonservativ regering kan kommunerna inte räkna med att få samma ekonomiska statsbidrag som vid tidigare kriser. När vi går mot tuffare ekonomiska tider, kommer tuffa omprioriteringar att behöva göras. Vi är redo att både satsa där behoven är som störst och göra omprioriteringar där så krävs.

Vi vill anställa fler inom vård och omsorg och förbättra anställningsvillkoren. Välfärden ska inte vara en marknad utan en rättighet för alla som bor i Haninge. För att klara välfärdens utmaningar behöver arbetet med att stoppa välfärds kriminaliteten fortsätta med kraft. Välfärden ska finnas för alla oavsett var du bor eller vem du är. Digitaliseringen ska underlätta framtidens arbete och frigöra resurser till välfärden.

2. Kommunens verksamhetsstyrning

Då kommunledningen valt att ta fram "Riktlinje för styrning uppföljning och kontroll" kommenterar vi i detta avsnitt enbart de mer övergripande principerna och avstår från att gå in i detaljer av mer administrativ karaktär.

Haninge kommuns verksamhetsstyrning förväntas bygga på kommunens vision och värdegrund. Styrningen syftar till att genom god ekonomisk hushållning använda befintliga resurser effektivt, tillhandahålla tjänster och service av god kvalitet och att förverkliga den politiska inriktningen. Invånarna och deras behov ska alltid sättas i främsta rummet. Kommunens sätt att organisera arbetet är ett medel, inte ett mål i sig.

Verksamhetsstyrningen handlar om att säkerställa att ekonomin är i balans, att de av kommunfullmäktige beslutade målen uppnås samt att det sker med beslutad kvalitet. **Kvalitetsstyrning** är ett arbete som dels sker i årliga processer men även dagligen genom att medarbetarna söker finna ständiga förbättringar. **Mål- och resultatstyrningen** fokuserar på långsiktiga mål och resultat.

För att uppnå bästa effektivitet och nytta krävs ett kommundemensamt agerande och koncernövergripande synsätt. Kommunstyrelsen och dess förvaltning har därför ett särskilt ansvar att samordna nämnderna och förvaltningarna samt de kommunala bolagen.

Uppföljning och intern kontroll är en viktig del i att återföra kunskap löpande för att förebygga risker och i tid kunna upptäcka fel och brister samt att säkra tillgångar och förhindra förluster. Det handlar även om att säkerställa att verksamhet genomförs enligt beslutade styrdokument och arbetssätt.

Kommunfullmäktiges politiska uppdrag

Kommunfullmäktiges uppdrag utgår ifrån politiska prioriteringar och kompletterar i förekommande fall kommunfullmäktiges mål och styrdokument. Uppdragen kan användas när övriga styrsignaler så som mål, indikatorer, budgetram och styrdokument inte är tillräckliga.

Uppdrag kan formuleras för mandatperioden eller för en kortare tid. Kommunfullmäktiges uppdrag anges i första hand i Mål och budget. Under året kan kommunfullmäktige löpande ge både kommunstyrelsen och nämnder nya uppdrag. Av beslutet ska det framgå på vilket sätt finansiering och återrapportering ska ske.

Uppdrag ska vara specifika och avgränsade med ett tydligt syfte. Uppdrag ska inte avse verksamhet av löpande karaktär eller sådant som styrs av lagkrav.

Uppdrag till bolagen ges i form av ägardirektiv.

3. Kommunfullmäktiges mål

Vi socialdemokrater ser värdet av få, tydliga och övergripande mål på kommunfullmäktigenivå. Fler mål ger en sämre och mer splittrad ledning samt försämrar möjligheterna till effektiv styrning. Vi hade gärna sett ett gemensamt arbete för komma fram till en långsiktig målstruktur i bred politisk enighet.

Vi konstaterar att kommunledningen istället fortsatt valt att utöka antalet mål och indikatorer på kommunfullmäktigenivå samt infört möjligheten till ytterligare mål på nämndnivå. För att inte skapa ytterligare förvirring i organisationen avstår vi från att presentera en alternativ målstruktur men förbehåller oss rätten att om nödvändigt återkomma.

Nedan följer därför kommunledningens förslag till mål för innevarande mandatperiod. Vi noterar att målnivån för mandatperioden när det gäller vissa indikatorer pekar mot att ambitionen från kommunledningen verkar vara att enbart bibehålla hittills uppnådd nivå eller bara göra marginella förflyttningar.

Haninge kommun tillämpar mål- och resultatstyrning. Kommunen har nio mål som följs upp med indikatorer och målvärden som sträcker sig över hela mandatperioden. Målen omfattar rubrikerna Tryggare invånare, En skola med fokus på kunskap och studiero, En meningsfull fritid för invånarna, Ett växande näringsliv med fler i egen försörjning, Ordning och reda i ekonomin, Målinriktat miljöarbete, Attraktiva bostäder och närmiljö, Hög kvalitet i kommunens tjänster samt En attraktiv arbetsgivare. Fullmäktiges mål utgör tillsammans med den politiska plattformen den övergripande styrningen av kommunen där den politiska plattformen pekar ut de högsta prioriteringarna och fullmäktiges mål visar den övergripande styrningen.

Mål 1. Trygga invånare

Tryggheten är vår tids stora frihetsfråga. Det offentliga rummet ska tas tillbaka till hederliga invånare och resurser ska läggas på uthålliga åtgärder som bidrar till minskad kriminalitet och ökad trygghet. Kommunen har som mål att Haninge inte ska ha några utsatta områden 2030.

Mål 1 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Anmälda brott om skadegörelse, per 1 000 invånare	32,5	30,7			27
Trygghet i skolan, årskurs 8 (%)	79,9	79,9			86
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	61,3	60,3			69

Mål 2. En skola med fokus på kunskap och studiero

Utbildning ger möjligheter för människor att uppnå sina livsmål. Inget barn eller elev ska hindras att nå sin fulla potential i Haninges skolor. Skolor i Haninge kommun ska präglas av tydliga regler och fokus på trygghet, resultat och studiero.

Mål 2 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel (%)	71,4	71,2			80
Gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltig frånvaro, andel (%)	14,9	16,6			7,5
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	81,3	80,1			90
Gymnasieelever med behörighet till universitet och högskola inom 3 år, andel (%)	51,7	52,1			55
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%)	65,1	66,3			70
Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi	5,5	5,5			5,5

Mål 3. En meningsfull fritid för invånarna

Ett rikt fritidsliv bidrar till friskare och mer aktiva invånare. Ur ett kommunalt perspektiv är det främst invånare som tar del av kommunens tjänster som kan stimuleras till ett friskare liv. Hälsoperspektivet ska finnas med i kommunala verksamheter för att främja ett hälsosamt Haninge.

Mål 3 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Möjlighet att komma utomhus i särskilt boende för äldre (%)	55	58			59
Elever i grundskolan som sällan eller aldrig deltar i idrottsaktiviteter på sin fritid (%)	21,8	20,5			15
Möjlighet för medborgarna att nyttja idrotts- och motionsanläggningar (%)	74,9	76,5			75
Andelen ungdomar som upplever att tillgången till kulturaktiviteter är god (%)	60,3	64,1			65
Andelen ungdomar som upplever att tillgången till idrottsaktiviteter är god (%)	78	82			85

Mål 4. Ett växande näringsliv med fler i egen försörjning

Haninge ska vara en attraktiv företagskommun och ta vara på de förutsättningar som kommunen har inom olika branscher. Servicen till befintliga företag och nyetableringar ska vara enkel, snabb och hålla hög kvalitet. Fler företag ger fler jobb, som leder till mindre bidragsberoende. Det ska finnas en stark koppling mellan ekonomiskt bistånd och krav på aktivitet.

Mål 4 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Nöjd kund index för företagare (NKI)	80	80			80
Arbetsplatskvot	0,62				0,68
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv.	1 427	1 421			1 200
Sammanfattande omdöme företagsklimat (index 1-6 svenskt näringsliv)	3,32	3,23			3,7
Företagsklimat bygglov NKI	77	76			77

Mål 5. Ordning och reda i ekonomin

Kommunen har en skyldighet att förvalta skattebetalarnas pengar på bästa sätt. Kommunens verksamheter ska vara så effektiva som möjligt och leverera högsta möjliga kvalitet per skattekrona. Kommunens ekonomi ska långsiktigt stärkas med ökad självfinansiering av investeringar. På sikt ska kommunalskatten sänkas.

Mål 5 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Resultat av skatteintäkter och statsbidrag (%)	10,5	4,2			3,0
Låneskuld per invånare (tkr)	42,2	41,2			58,6

Mål 6. Målinriktat miljöarbete

Kommunen ska ha en tydlig styrning mot ambitiösa miljömål. I det större perspektivet ska kommunen genom samarbete med främst närmommunerna uppnå samarbeten som kan bidra till minskade utsläpp och förbättrad miljö. Kommunens egen verksamhet ska inspirera invånarna till att ta ett större ansvar för sin närmiljö.

Mål 6 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Utsläpp av växthusgaser från kommunens resor och transporter (ton)	284	236			0
Energianvändning i kommunala lokaler och bostäder (kWh/m ²)	123	121			117
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling (%)	33				35
VA-utbyggnad i omvandlingsområden, antal enskilda avlopp**	0	0			290

*Utgångspunkt är utbyggnadsplanen i Vatten- och avloppsplanen som beslutades av kommunfullmäktige 2020-09-14.

Mål 7. Attraktiva bostäder och närmiljö

Haninge ska hävda sig i konkurrensen mellan kommunerna i Stockholmsregionen som en attraktiv inflyttningskommun. Utvecklingen av Haninges stadskärna och bebyggelse runt pendeltågsstationerna ska prioriteras. Samtidigt ska Haninges olika unika miljöer för attraktivt boende utvecklas. Nybyggnation av bostadsrätter och ägda boenden ska prioriteras.

Mål 7 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Bostäder med äganderätter, antal/1000 inv.	139	136			139
Bostäder med bostadsrätt, antal/1000 inv.	144	145			144

Mål 8. Hög kvalitet i kommunens välfärdstjänster

Invanarna ska uppleva hög kvalitet i kontakt med kommunen. Därför betyder bra bemötande och fokus på service mycket för kvaliteten i kommunens tjänster. Konkurrensutsättning bidrar inte bara till högre ekonomisk effektivitet utan också till en ömsesidig strävan att höja kvaliteten.

Mål 8 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bra bemötande, andel (%)	46	46			60
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bra bemötande, andel (%)	69	64			76

Mål 9. En attraktiv arbetsgivare

Genom ett tydligt ledarskap och interna utvecklingsmöjligheter behöver kommunen attrahera och behålla ledare och medarbetare som kan utveckla en serviceinriktad kultur.

Mål 9 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79	77,7			83
Sjukfrånvaro (%)	7,7	6,8			6,5

4. Uppdrag och inriktningar 2025 - 2026

Fokus förskola och skola

Resursfördelningsystemet inom grundskolan behöver reformeras för att stärka kvalitén och öka måluppfyllelsen. I samband med detta bör också förutsättningarna för att starta upp en resursskola undersökas, för att sammantaget skapa bästa förutsättningar för lärande. Kommunen behöver också påbörja ett långsiktigt arbete för att minska andelen barn per pedagog i Haninges förskolor för att höja kvaliteten i förskolans verksamhet. Därmed skapas bättre förutsättningar för barn att få en trygg och utvecklande start i skolans värld.

I samband med ett kommande större renoveringsbehov av Brandbergsskolan behöver dess fysiska placering prövas. En skola och allaktivitetshus liksom i Vega skulle kunna uppföras på platsen för ”Gamla Klockarbergsskolan”. Det skulle skapa en bättre miljö för lärande och även fortsatt innebära goda samordningsmöjligheter vad gäller exempelvis folkbibliotek och samlingslokaler. Behovet av grundskola i centrala Handen måste säkerställas, beredskap för högstadium i Jordbro är fortsatt en aktuell fråga som måste harmoniera med när och hur elevunderlaget förändras.

Fortsatt utveckling av Campus Haninge bör ske för att ytterligare stärka Haninge som en föregångskommun när det gäller utbildning. Att hitta bra samordningsmöjligheter mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen möjliggör också en tätare dialog med företrädare för högre utbildning. Till detta ska även läggas nära och välbehövlig dialog med näringslivet.

Fokus lokaler och en bättre resursanvändning

Fortsatt arbetet med att skapa förutsättningar för att få en bättre resursanvändning när det gäller kommunens lokaler. Fokus behöver även här läggas på skolan. Det behövs bättre incitamenten för en flexibla intern användning av kommunens lokaler och för extern uthyrning, på kort och lång sikt, av lokaler som tillfälligtvis har ett läge nyttjande för kommunens egen verksamhet.

Kommunen behöver hitta bättre gemensamma rutiner för att öka nyttjandegraden och skapa förutsättningar för ett bättre samarbete mellan olika förvaltningar och för att säkerställa att verksamheterna enbart förväntas betala för de lokaler och för den tid de nyttjar lokalerna.

Kommunen behöver också ta eget ansvar för en grundläggande infrastruktur vad gäller förskolor och skolor i hela kommunen, det behövs en ny heltäckande skolstrukturplan. Huvudalternativet är alltid att kommunen bygger sina egna verksamhetslokaler och bedriver verksamheten själv. Att hyra in lokaler eller att helt överlämna frågan till marknaden att lösa frågan skapar allt för stor osäkerhet både vad gäller stabilitet i verksamhet och vad gäller kommunens ekonomi.

Fokus folkhälsa och kultur

Det finns många anledningar till att fördjupa dialogen med Haningeborna i frågor som rör idrott och fritid. Vi föreslår att det skapas ett ”Idrottsting” där företrädare för föreningarna med barn- och ungdomsverksamhet kan träffa politiker och tjänstemän i kommunen för att tillsammans utveckla bättre samlingsformer.

Vi föreslår också att utvecklingsarbetet vad gäller kulturstråket från Rudan, via Kulturparken, ges förutsättningar att genomföras och därmed binda samman Vega och Handen. Det behövs liv, rörelse och aktivitet för ökad trygghet.

Föreningslivet behöver ges tydliga och långsiktiga ekonomiska förutsättningar.

Ambitionen att säkerställa tillräcklig kapacitet gällande idrottsytor av olika slag får inte mattas av, inte minst viktigt vad gäller arbetet med simhallarna i Västerhaninge och på Torvalla.

Fokus bostadsbyggande och stadsutveckling

Kommunen föreslås fullfölja översiktsplanens ambitioner att bygga med hög exploatering i anslutning till pendeltågsstationerna, inte minst vad gäller den av regionen utpekade regionala stadskärnan. Det skapar bättre underlag för olika typer av offentlig och kommersiell service och kan bidra till att hålla nere hyror och avgifter samt minska bilberoendet.

Haninge behöver både en blandad bebyggelse och en blandning av upplåtelseformer, för att kunna möta olika människors behov i olika skeden av livet. En väl funderande bostadsmarknad skapar också bättre förutsättningar för det lokala näringslivet att kunna rekrytera nya medarbetare.

Att skapa attraktiva boendemiljöer kräver omsorg om detaljer, både vad gäller olika byggnader men också vilken miljö som tillåts ta plats mellan husen. Därför föreslår vi att arbetet med utveckling av kulturhuset i Handen och Poseidons torg fullföljs samt att uppdraget vad gäller offentlig utsmyckning inte mattas av, utan tillåts vara en aktiv del i att skapa attraktiva trygga boendemiljöer.

Utvecklingen av attraktiva boendemiljöer bidrar också till att stärka den lokala sammanhållningen och är en viktig pusselbit vad gäller utvecklingen i flera kommundelar, inte minst i Jordbro. Därför föreslår vi att den påbörjade utvecklingen fullföljs. Det handlar om att skapa ett mer attraktivt centrum och bättre mötesplatser exempelvis i form av det planerade aktivitetshuset. Det kommer även öka attraktiviteten för Jordbro företagspark och underlätta företagets möjlighet att rekrytera.

Fokus medarbetare och kommunens organisatoriska framtid

Säkerställ att kommunens medarbetare i hela organisationen möts av kommunen som en arbetsgivare, en arbetsgivare som involverar medarbetarna i verksamhetsutvecklingen för att på så sätt ta vara på det engagemang som ytterst bidrar till en bättre service till kommunens invånare. Säkerställ kompetensutveckling som krävs för att hantera framtida utmaningar. Fortsätt arbetet med ledarskaps- och medarbetarkompassen. Arbetet med att säkerställa rätten till anställning på heltid måste också bibehållas och i förekommande fall utvecklas. Kommunen bör också skapa utvecklingsmöjligheter genom en egen vikariepool för olika verksamheter. Detta sammantaget gör Haninge kommun till en mer attraktiv arbetsgivare.

Arbetet med att framtidssäkra kommunens organisation behöver fortsätta. Det handlar både om att säkerställa en uthållig och stabil organisation i vardagen, men också för att klara att arbeta under störda förhållanden. Det finns många lärdomar från pandemin att dra nytta av och det stärker också kommunens beredskap vad gäller uppgiften som rör civilt försvar.

Kommunen kan också behöva se över sitt långsiktiga behov av administrativa lokaler. Idag är kommunen hyresgäst och lokalerna är inte i alla stycken ändamålsenliga för ett modernt administrativt arbete. Utredningen och arbetet med frågan om framtida administrativa lokaler bör leda fram till ett antal förslag för politiken att ta ställning till.

Fokus demokrati

I senaste valet kunde vi se en fortsatt minskning av valdeltagandet. Att värna och försvara demokratin är inte enbart en fråga om valdeltagandet, även om det är en mycket tydlig indikator. Det handlar ytterst om att stärka tilliten och gemenskapen i samhället. Det handlar om att kunna mötas respektfullt i dialog om viktiga frågor, att känna sig välkommen att bidra med sina iakttagelser, idéer och synpunkter. Därför föreslår vi att det påbörjas ett arbete för att stärka demokratin och delaktigheten, inte minst i de områden där valdeltagandet haft en oroande vikande trend.

5. Ekonomiska driframar per nämnd och bolag

Varierande skatteintäkter och kostnader kopplade till volymförändringar och andra faktorer som påverkar samhällets och kommunens ekonomiska förutsättningar visar att en god ekonomisk hushållning är nödvändig för att på såväl kort som lång sikt ha en budget i balans med goda marginaler. Detta skapar även utrymme för nödvändiga investeringar. Ett resultat bör vara motsvarande minst två procent av kommunens samlade skatteintäkter och generella statsbidrag över en rullande fyraårsperiod. För 2025 - 2028 budgeteras ett resultat som i genomsnitt motsvarar drygt två procent av kommunens budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Skattesatsen 2025 föreslås vara oförändrad på 19,68 kr. Totalt beräknas skatteintäkter och generella statsbidrag för 2025 till 6 900,3 mnkr. Det är 61,5 mnkr mer än kommunledningens budget som bygger på en skattesänkning om 23 öre.

Skatteunderlagsberäkningen utgår från skatteprognos i oktober från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag är 30,5 mnkr högre för 2025 än i förslag till Mål och Budget 2025-2028, juni 2024 samt 245,8 mnkr högre än senast beslutad budget för 2024. SKR:s prognos utgår i grunden från en befolkningsökning enligt rikssnittet. Då Haninge har vuxit snabbare än rikssnittet har befolkningsökningen för Haninge justerats till en större ökning än rikssnittet. Befolkningsprognosen för Haninge kommun ingår i budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag på 6 900,5 mnkr.

För 2025 budgeteras ett resultat på 92,9 mnkr, vilket motsvarar 1,35 procent av kommunens budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Finansförvaltningens ram är 129,7 mnkr lägre än i budget 2024 på grund av lägre pensionskostnader 2025. I finansförvaltningens budget finns osäkerheter kring befolkningsutveckling, skatteintäkter, kommande pensionsprognoser samt avskrivningar, varför visst utrymme är avsatt för att vid behov hantera dessa risker.

Kommunstyrelsens reserv 2025 är 10,0 mnkr, det vill säga 57,8 mnkr lägre än i Mål och budget 2024. Kommunfullmäktiges reserv är 30,0 mnkr, vilket är 30 mnkr mer än i budget 2024, detta med anledning av fortsatt rådande osäkerheter kring befolknings- och volymutveckling samt andra oförutsedda utmaningar som kan komma att kräva strukturella förändringar.

Nämnder och styrelser har fått utökade ramar 2025 med 396,6 mnkr netto, jämfört med beslutad budget 2024. Beräknad sänkning av personalomkostnadspålägget (PO:t) 2025 är beaktat i ramarna.

Utifrån det underlag som presenterats för oss i och med framtagandet av denna justerade budget för 2025 framgår att Tornberget sänker hyrorna till kommunen 2025 med 1,7 procent jämfört med 2024, exklusive kapitalkostnader för nya investeringar 2024–2025. Hyres-sänkningen är främst en konsekvens av lägre energikostnader och lägre räntekostnader jämfört med 2024 och även jämfört med prognosen i våras, som användes i beslutet om Mål och budget 2025–2028 i kommunfullmäktige i juni 2024. De föreslagna budgetramarna för respektive nämnd har därför i Kompletterad Mål och budget 2025 justerats ned för denna hyressänkning.

Tabell driftbudget ramar 2025

Nämnder, styrelser	Kompl. budget 2024*	Ram-förändring	Mål och Budget 2025	Tekn. just.	Kompl.	Ny MoB 2025
KF-reserv inkl. volymreserv	0	30,0	30,0			30,0
KS-reserv	67,8	-57,8	10,0	-12,2	12,2	10,0
Kommunstyrelsen	330,1	37,9	368,0	9,0	-7,0	370,0
Södertörns överförmyndarnämnd	0,0	0,0	0,0			0,0
Valnämnd	4,5	-4,4	0,1			0,1
Revision	2,2	0	2,2			2,2
Äldrenämnd	895,8	50,2	946,0	-0,9	0,9	946,0
Socialnämnd	1 172,9	72,1	1 245,0	-1,5	19,5	1 263,0
Stadsbyggnadsnämnd	240,3	52,7	293,0	3,0		296,0
Barn- och förskolenämnd	835,9	6,1	842,0	-5,2	0,2	837,0
Grundskolenämnd	1 792,6	122,4	1 915,0	-30,5	5,5	1 890,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	588,4	39,6	628,0	-2,1	0,1	626,0
Idrott - kultur och fritidsnämnd	294,0	32,0	326,0	-3,3	0,3	323,0
Finansförvaltning	314,0	-142,4	171,6	12,7		184,3
Totalt	6 538,5	238,4	6 776,9	-31,0	31,7	6 777,6
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-6 654,5		-6 869,8			-6 900,3
Finansnetto	-14,0					
Resultat	-130,0		-92,9			-122,7
Resultat %	1,95%		1,35%			1,78%

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr)

*Kompletterad beslutad budget för 2024 (kommunledningens budget).

Teknisk ramjustering mellan stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen om 10,7 mnkr för förflyttningen av planavdelningen. Bifall till stadsbyggnadsnämndens hemställda gällande resurser från kommunstyrelsens reserv om 12,0 mnkr för ökade räntekostnader och 0,2 mnkr för övertagandet av driften av Fjärdlång 1:18.

Sänkta lokalhyror från Tornberget på 34,9 mnkr, fördelas enligt följande; Äldrenämnden -0,9 mnkr, Socialnämnden -1,5 mnkr, Stadsbyggnadsnämnden -0,2 mnkr, Barn- och förskolenämnden -5,2 mnkr, Grundskolenämnden -21,7 mnkr, Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden -2,1 mnkr, Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden -3,3 mnkr.

Finansförvaltningens budgetram för 2025 utökas med 12,7 mnkr till 184,3 mnkr med anledning av fortsatt osäkerhet kring kapitalkostnader, pensionskostnader och skatteintäktsprognoser.

Grundskolenämndens budgetram justeras tekniskt ned med 8,8 mnkr från 2025 och framåt, på grund av tidigare beslutat förändrat kostnadsansvar rörande markskötsel. Teknisk ramjustering 2025 och framåt med 1,7 mnkr från kommunstyrelsen till stadsbyggnadsnämnden avseende förändrat ansvar för skötsel av naturmark godkänns.

Utöver detta återställs KS-reserv till 10 mnkr, Kommunstyrelsen minskas med 7 mnkr, vilket är en ökning med 2 mnkr från budgetförslaget i juni-24, Socialnämndens ram utökas med 19,5 mnkr och Grundskolenämnden utökas med 5,5 mnkr. Därutöver fördelas 1,5 mnkr för att utjämna budgetramarna för nämnderna.

5.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Kommunstyrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunkoncernen. Kommunen och de kommunala företagen i vilka kommunen utövar ett bestämmande inflytande ingår i kommunkoncernen.

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter och ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige.

Kommunstyrelsen ansvarar för de uppgifter som åligger kommunstyrelsen enligt kommunallagen, annan lagstiftning samt av kommunfullmäktige fastställt reglemente. Kommunstyrelsen ansvarar vidare för de uppgifter som inte ålagts annan nämnd. Kommunstyrelsen ansvarar för de uppgifter som inte särskilt ålagts annan nämnd.

Driftbudget för Kommunstyrelsen

Ekonomisk ram 2025:

370,0 mnkr

Tillväxt, ekonomi och arbetsgivarskap

Haninge är en växande del av stockholmsregionen. I Haninge finns goda förutsättningar för jobb och företagande samtidigt som det är attraktivt att bo i Haninge för dem som arbetar på andra platser såsom Stockholms innerstad. I Haninge kan du välja att både bo i stadsmiljö, i småstadsmiljö, på landet eller i skärgården. I alla delar av Haninge ska människor kunna mötas och vara trygga. Haninge måste bli tryggt och hållbart för människor och miljö. I Haninge blandar vi hög och låg bebyggelse, olika sorters bostäder och arbetsplatser. Vi blandar nyskapande arkitektur med bevarade kulturmiljöer. Vi stävar efter att tillsammans med föreningslivet och studieförbunden utveckla demokratin och stärka förutsättningarna för ett ökat valdeltagande i kommande val.

En hög kvalitet i den offentliga servicen gör att kommunen lockar till sig människor och företag. Här är inte minst en bra skola viktig. Närheten till skärgård och nationalpark gör också kommunen attraktiv. Närheten till natur, friluftsliv och bra uteaktiviteter är närvarande i alla kommundelar. Haninge ska ha ett gott utbud av lekplatser, parker och hundrastgårdar. Haninge ska vara en bra kommun för barn och barnfamiljer.

För att detta ska vara möjligt behövs en god kommunal ekonomi. Det är en förutsättning för att ha en bra service för medborgarna inklusive skola, barnomsorg och äldreomsorg. Men även för ett aktivt kultur- och föreningsliv med bra aktiviteter för framför allt våra barn och ungdomar. För oss socialdemokrater är inte skattesatsen ett mål i sig utan ett medel för att kunna skapa bra service med hög kvalitet. Därutöver finns det inget egenvärde i höga skatter.

Kommunens ekonomi är i balans och pengarna ska användas på ett effektivt sätt. Kommunen ska vara en skicklig beställare och i detta även styra mot sådant som är socialt och klimatmässigt hållbart, exempelvis kollektivavtal och närproducerat. Kommunen ska i första hand äga sina egna verksamhetslokaler som exempelvis skolbyggnader.

Genom en väl hanterad upphandlingsverksamhet kan kommunens resurser användas mer effektivt samtidigt som det skapar möjlighet till nytänkande och innovationer. Kommunen ska ställa krav på entreprenörer vad gäller anställningsvillkor och arbetsmiljö för anställda så långt detta är lagligt möjligt och längs hela entreprenörskedjan. Möjligheten att avtala kring sysselsättning ska tas tillvara. Klimataspekten och kvaliteten är viktiga infallsvinklar vid upphandlingar, oavsett vilken vara eller tjänst det gäller. Höga och tydliga miljökrav ska ställas.

Kompetent och engagerad personal är grundläggande för att upprätthålla en hög kvalitet i våra kommunala verksamheter. För att klara framtidens kompetensförsörjning behöver Haninge sträva efter att ständigt bli bättre både på att attrahera ny personal och säkra att befintliga medarbetare trivs och utvecklas i sitt arbete. Haninge kommun ska vara en arbetsgivare som kännetecknas av god arbetsmiljö, jämställdhet och likvärdighet där heltid som norm fortsatt ska råda. Våra arbetsplatser ska erbjuda goda villkor och förmåner, verka utvecklande och präglas av ett gott ledarskap. Kommunen som arbetsgivare har goda relationer med de fackliga organisationerna. Kommunen ska genom att erbjuda ungdomar sommarjobb och extrajobb väcka intresse för utbildning som möjliggör framtida anställning.

Ett Haninge fritt från brott

För oss socialdemokrater är kampen mot brottslighet både en trygghetsfråga och en frihetsfråga. Att minska brottsligheten är därför ett prioriterat mål. Haninge ska vara en trygg kommun. Brottsoffer ska alltid få ett specialiserat stöd utifrån brottet och den utsattes situation. Människor ska få det stöd som krävs för att alltid våga anmäla brott och att vittna.

Det krävs tuffa tag mot brottslingar i form av fler poliser och en ändamålsenlig lagstiftning. Det ska vara svårt att vara kriminell och därför måste polisen ständigt störa narkotikahandel och även ingripa vid ringa brottslighet. Kommunen ska aktivt motverka uppkomsten av så kallade parallellsamhällen. Särskilt viktigt är att sätta in åtgärder mot den systemhotande brottsligheten i form av beskyddarverksamhet, penningtvätt och hot mot vittnen. När sådan brottslighet etablerar sig är den ofta svår att bryta upp. Genom projekt som ”sluta skjut” och avhopparverksamhet kan vi hjälpa dem som vill byta livsstil och lämna kriminaliteten.

Men det räcker inte med polisiära insatser. Det förebyggande sociala arbetet ska prioriteras. Socialtjänsten behöver större befogenheter, bättre informationsutbyte och samverkan med andra myndigheter för att snabbare fånga upp ungdomar som riskerar att värvas av kriminella ligor. Unga som hoppar av gymnasiet och befinner sig i riskgrupp för att hamna i brottslighet ska mötas med mer kraftfulla insatser för att påbörja en utbildning eller få ett jobb. Ingen ska behöva känna att brottsligheten är ett bra livsval. Föräldrar, skola och fritidsverksamhet ska tillsammans med socialtjänsten förebygga tillkomsten av destruktiva och kriminella miljöer.

Det förebyggande arbetet handlar även om en meningsfull fritid med bra fritidsgårdsverksamhet. Aktivitetshus som kombinerar olika verksamheter för att uppnå en maximal nytta och kostnadseffektivitet ska finnas i de större kommundelarna och kan innehålla verksamhet inom idrott, kultur, fritidsgårdar och bibliotek. Idrotts- och kulturföreningar och studieförbund som gör särskilda insatser för barn och unga i utsatta miljöer ska få extra stöd från kommunen. Trygghetsperspektivet ska genomsyra samhällsbyggnadsfrågorna i kommunen. Det behövs trygga gångstråk och god belysning som gör att det går att röra sig tryggt ute under dygnets alla timmar.

Medborgarnas trygghet är en förutsättning för ett gott samhälle. För oss socialdemokrater hänger trygghet mot brottslighet samman med en trygg välfärd och trygga uppväxtförhållanden. Vi eftersträvar ett samhälle där vi finns och ställer upp för varandra men även ställer krav. Dessutom ska kommunen intensifiera arbetet med att motverka alla former av välfärdsbrottslighet.

Klimatförändringar, natur och stadsmiljö

Haninge ska aktivt bidra till att göra Sverige till världens första fossilfria välfärdsland. Det kräver minskade koldioxidutsläpp, klimatteffektivt byggande, en ökad användning av kretslopp och cirkulär ekonomi samt en fossilfri elproduktion genom bland annat solceller på byggnader. Ett sätt att fånga den större bilden är att upprätta en koldioxidbudget. Haninge kommun bör även utreda frågan om hur ett uppdrag till Tornberget och Haninge Bostäder skulle kunna formuleras samt vilka förutsättningar som krävs för att de ska kunna nyttja alla möjligheter till att genom förnybar energi bidra till en än större energiomställning.

Hela samhället måste kraftsamla för en sund klimatomställning. Bostadsbyggandet måste vara klimatsmart och möjligheten att använda elbilar ska underlättas genom fler laddningsstationer. Utbyggnad av kollektivtrafik, infartsparkeringar och cykelbanor ska underlätta för fler bilister att ställa bilen hemma. Haninge bostäder ska erbjuda bilpooler till sina hyresgäster.

Haninge har många unika miljöer och stora fantastiska naturvärden. Närheten till skärgården, till naturreservat och till parker och grönområden är en tillgång och bidrar till kommunen som helhet. Närmare 80 procent av Haninge täcks av vatten i form av hav, sjöar och vattendrag. Haninge ska bli en föregångskommun gällande giftfria miljöer. Naturområden, skärgården och grönskan ska bevaras för att säkerställa attraktiva boende-miljöer och möjligheter för ett hälsosamt liv med rekreation och aktivitet. Attraktiva boendemiljöer infattar även rena, trivsamma stadsmiljöer fritt från nedskräpning.

Den ökande konsumtionen leder till fler transporter. Om jordens resurser ska räcka till måste det som produceras användas fler gånger genom återanvändning och återvinning.

Ett företagsamt Haninge i arbete

Haninges läge nära Stockholm, den nya hamnen i Norvik, högskoleutbildningar och en ny förbindelse västerut till E4:an skapar en stor attraktionskraft för företag som vill utvecklas och expandera. Kommunen ska arbeta tillsammans med medarbetare, företagare och föreningslivet för att utveckla och kommunicera Haninges styrkor och attraktivitet.

Nya företagsområden i exempelvis Albyberg och vid Fors trafikplats växer och utvecklas. Norrby Gärde är också en mycket attraktiv mark för kommande näringslivetableringar. Haninge ska vara en attraktiv kommun för företag att etablera sig och utveckla sin verksamhet i. Jordbro företagspark ställs om för att möta framtida behov av företagsmark.

Det ska vara enkelt att driva företag i Haninge; med god information, förutsägbarhet och snabba handläggningstider. I Haninge samverkar kommunen med företagare och statliga aktörer som högskolan och Arbetsförmedlingen. Vi vill fortsätta utveckla en aktiv arbetsmarknadspolitik som ger människor möjlighet till egen försörjning och arbetsgivarna möjlighet att rekrytera de medarbetare som de behöver. Kommunen ska bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik för att hjälpa företag med personalrekrytering och för att underlätta för arbetslösa att etablera sig på arbetsmarknaden.

Särskilt budgeterade medel i kommunstyrelsen

Trygghetsatsning

Vi vill poängtera att det sammanhållna och uthålliga trygghetsarbetet med kommunstyrelsen som en kraftfull motor i trygghetsarbetet var lyckosamt. Att lägga ut trygghetsmedlen i de enskilda nämnderna riskerar att leda till bristande sammanhållen styrning och suboptimering om inte samarbetskanalerna mellan nämnderna förstärks.

I ett budgetmässigt sammanhållet arbetssätt hade vi årligen fortsatt avsatt minst 20 mnkr ur kommunstyrelsens ram, för att kunna skapa förutsägbarhet och goda planeringsförutsättningar för såväl inarbetade metoder som utvecklandet och införande av nya metoder och verktyg.

Enheten för trygghet och säkerhet behöver byggas ut och ges resurser att i förekommande fall även kunna ta in extern kompetens. Detta inkluderar även uppgiften att utveckla kommunens beredskapsarbete och förstärkt uppbyggnad av det civila försvaret.

Södertörns överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämndens verksamhet finansieras av Nynäshamn, Tyresö, Huddinge, Botkyrka, Salem och Haninge och ska alltid visa ett nollresultat. Eventuella underskott eller överskott hanteras i respektive kommun. För att likställa Haninge med övriga fem kommuner finns anslaget för överförmyndaren inom kommunstyrelsens budget. Nämnden ingår i Haninge kommuns nämndorganisation. Haninges andel av kostnaderna 2024 var 7,4 mnkr och nämndens totala omslutning var 30,7 mnkr. Kostnaden för Haninges andel för 2025 är 7,6 mnkr, vilket ger en beräknad budget på motsvarande belopp.

Samordningsförbundet Östra Södertörn

Samordningsförbundet Östra Södertörn är ett samverkansorgan mellan Haninge kommun, Tyresö kommun, Nynäshamns kommun, Region Stockholm, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen inom rehabiliteringsområdet.

Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens andel av förbundets samlade medel är 50 procent. Region Stockholm bidrar med 25 procent och kommunerna med resterande 25 procent.

Haninges del i finansieringen av förbundet 2024 var 2,2 mnkr. Kostnaden för Haninges andel är beslutad till 2,1 mnkr 2025, vilket ger en beräknad budget för 2025 med motsvarande belopp.

Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är ett kommunalförbund där förutom Haninge ingår Nynäshamn och Tyresö.

Den procentuella fördelningen mellan medlemskommunerna är densamma som föregående år, där Haninge kommuns andel är 52,5 procent (Nynäshamns kommun 17,9 procent, Tyresö kommun 29,6 procent). Haninges andel av den totala avgiften till förbundet för 2024 var 8,2 mnkr. Kostnaden för Haninges andel för 2025 är beslutad till 8,6 mnkr, vilket ger en budget 2025 med motsvarande belopp.

Södertörns Brandförsvarsförbund

Södertörns Brandförsvarsförbund är ett kommunalförbund med totalt tio kommuner. Medlemskommunerna är Haninge, Nacka, Tyresö, Huddinge, Nynäshamn, Botkyrka, Salem, Ekerö, Södertälje och Nykvarn.

Nacka kommun avser att lämna förbundet från 30 juni 2025. Haninges del av Södertörns brandförsvarsförbund är 16,7 procent, budget för 2024 var 63,0 mnkr, exklusive engångssänkning av kostnaden i slutet av 2024 på grund av förändrad pensionsprognos 2024. Medlemsavgiften för Haninges andel 2025 är beräknad till 63,7 mnkr, vilket ger en budget 2025 med motsvarande belopp.

Kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens reserv**Kommunfullmäktiges reserv 2025: 30,0 mnkr****Kommunstyrelsens reserv 2025: 10,0 mnkr**

Medel finns avsatta i både kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges reserv.

Kommunfullmäktiges reserv avdelas för att täcka kommunfullmäktiges beredningar samt oförutsedda kostnader såsom volymökningar inom barn- och förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Kommunstyrelsens reserv avdelas för att täcka oförutsedda kostnader under verksamhetsåret. Kommunstyrelsen får i enlighet med reglementet rätt att under verksamhetsåret fördela medel utifrån fattade beslut och i enlighet med de kriterier för nyttjande av kommunstyrelsens reserv som styrs i kapitel 8.

Utbildningsnämnderna

En jämlik kunskapsskola med höga resultat

Alla barn har rätt till en bra start i livet. Varje elev i Haninges skolor ska få en god utbildning och kunna känna motivation, glädje och framtidstro. Alla elever ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg. Arbetet startar redan i förskolan och kommunen ska bedriva ett aktivt uppsökande arbete att erbjuda plats i förskolan för att ge alla barn en bra start och för att tidigt kunna ge föräldrarna ett bra stöd. Därtill ska ett långsiktigt arbete påbörjas för att sänka andelen barn per pedagog i Haninges förskolor för att höja kvaliteten i förskolans verksamhet. Det ger Haninges barn en bra start på sitt lärande och utveckling. Vi anser vidare att en fortsatt rätt till 30 timmar på förskolan ska finnas kvar, oberoende av föräldrarnas sysselsättning. Det ska finnas kommunal nattomsorg på central plats i kommunen.

Vi vill ha en jämlik kunskapsskola med höga resultat. Jämlikheten behöver öka och fokus i alla skolor ska vara på kunskap och bildning. Den som gör sitt bästa i skolan ska ha alla möjligheter att lyckas, oavsett var du bor, vilka föräldrar du har eller vilken skola du går på. Inga elever ska lämnas efter eller hållas tillbaka. För de elever som riskerar att hamna i kriminalitet krävs extra stöd från skolans sida. Skolorna ska erbjuda föräldrar information för att de bättre ska kunna stödja barn och unga i vardagen.

Resurser ska fördelas efter socioekonomiska faktorer så att elever och skolor får de resurser de behöver. Tillförda resurser måste användas mer effektivt och genomtänkt utifrån skolans förutsättningar. Betygsresultaten i årskurs 9 ska förbättras och ge gymnasiebehörighet. Lovskolan ska utvecklas för att stödja fler elever att nå gymnasiebehörighet.

Vi vill ha ett resursfördelningssystem som bygger på att olika skolor inom kommunen har olika behov. Detta omfattar också behovet av att identifiera och stödja de skolor som har en omgivande miljö som riskerar att bidra till en negativ utveckling och avsätta resurser för särskilda insatser. Fördelningen av resurserna till skolor måste ta hänsyn till att elevsammansättningen är olika i olika skolor och att behoven ser olika ut. Resursfördelningssystemet måste reformeras. Genom att stötta skolor med särskilda utmaningar kan vi ge alla elever jämlika förutsättningar att få tillgodosett de kunskaper som krävs för att ta sig vidare i skolan och därefter in på arbetsmarknaden eller till högre utbildning.

Resultaten måste förbättras i våra skolor när det gäller andel elever med gymnasiebehörighet, genomsnittligt meritvärde och andel elever med fullständiga betyg. Elever som riskerar att inte nå målen ska tidigt ges stöd. Varje skola måste ha förutsättningar för att få eleverna att vilja vara där. Skolan måste kunna möta elevers olika behov av stöd. Andelen behöriga lärare måste öka och arbetet för en mer likvärdig skola ska fortsätta. Förutsättningar för att starta upp en resursskola utreds.

Skolorna bör så långt möjligt fredas från krav på effektiviseringar för att istället prioritera bibehållen eller utökad lärartäthet. Det administrativa avdraget bör av samma orsak minska.

Fritidshem ska komplettera förskoleklass och skola. Fritidshemmen ska stimulera elevers utveckling och lärande och erbjuda dem en meningsfull fritid med en hög pedagogisk ambitionsnivå. Grundskolan behöver också arbeta med det pedagogiska uppdraget för våra 10 – 12 åringar inom den öppna fritidsverksamheten. Detta skapar förutsättningar för föräldrar att känna sig trygga med att verksamheten håller hög kvalitet inom alla delar av skolans verksamhet. Det är viktigt att denna verksamhet görs tillgänglig för alla.

Det ska finnas en F-9 skola i varje större kommunal del, dock kan skolornas sammansättning se olika ut i olika kommunal delar. Det kan finnas fördelar med att möjliggöra såväl F-3 skolor som F-6 skolor i egna verksamhetslokaler.

Vad gäller skolans lokaler bör det vara prioriterat att utreda frågan om lokalutnyttjandet och dess fördelning. Det bör aktivt eftersökas en modell som möjliggör för kommunens egna verksamheter att nyttja lokaler och fördela kostnader på ett mer optimalt sätt. Det kan ske genom interna eller externa samarbeten som lämpligt kan kombineras med skolans egen verksamhet. Jämför den kloka hanteringen av idrottshallar som på tid utanför skoltid nyttjas av föreningslivet och som därmed får en annan budgetmässig hantering.

Brandbergsskolans fysiska placering bör prövas i samband med behovet av renovering /nybyggnation. Gamla Klockarbergsskolans tomt bör kunna vara en bättre placering än den nuvarande. Dock bör samma samordningsmöjligheter finnas som i den nuvarande skolan, vad gäller exempelvis folkbiblioteket.

Det ska finnas en förstärkt och likvärdig elevhälsa med förebyggande arbete i alla skolor. Samarbetet mellan elevhälsa och barn- och ungdomspsykiatri bör utvecklas. Åtgärder i form av ”första linjens psykiatri” sätts in i ett tidigt skede vid psykisk ohälsa som avser barn och ungdomar. Skolsociala team ska finnas på de skolor där behovet av att arbeta med socialt relaterade frågor är störst men dessa team ska även kunna ambulera till andra skolor

Idag krävs i princip en gymnasieexamen för att en ung person ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Det ställer krav på en aktiv studie- och yrkesvägledning, som omfattar både grundskolan och gymnasiet. Det ställer krav på attraktiva gymnasieutbildningar med hög kvalitet och som ger förutsättningar för ett livslångt lärande. Det ska finnas attraktiva idrottsutbildningar och idrottsakademier i Haninge. Det är viktigt att satsa på idrott i skolan. Det goda samarbetet med det lokala näringslivet ska fortsatt uppmuntras och ges möjlighet att utvecklas. Det skapar goda möjligheter för praktik och sommarjobb. Gymnasieskolan ska också kunna fortsätta att utveckla sitt samarbete med det lokala föreningslivet i bred bemärkelse. Därutöver är fortsatt satsning på sommarjobb/feriepraktik en avgörande nyckel för många in i arbetslivet. Det bör övervägas att byggas ut detta till också andra tider på året.

Alla Haningebor ska genom vuxenutbildning ges möjlighet att ställa om och vara anställningsbara i en tid av förändring, alternativt växla upp inom sitt yrkesliv. Arbetet med Campus Haninge ska fortsätta för att stärka Haninge som en föregångskommun vad gäller utbildning.

Alla Haningebor ska ha möjlighet att arbeta och försörja sig. Arbetslöshet bidrar till segregation, utanförskap och riskerar att bli en inkörsport till brottslighet. Arbetslöshet innebär stora kostnader för såväl samhället som för den enskilde och är ett slöseri med människors förmågor och vilja till arbete. För socialdemokratin är alla människors rätt till ett arbete centralt. Genom att skapa förutsättningar för fler jobb minskar arbetslösheten och vi får dessutom en tillväxt som ökar resurserna till välfärden.

Den kommunala arbetsmarknadspolitiken ska fokusera på att stödja dem som befinner sig längst från arbetsmarknaden, exempelvis ungdomar och långtidsarbetslösa. Vi vill att kommunen, tillsammans med lokala företag och Arbetsförmedlingen, fortsätter att göra stora satsningar för att skapa jobb eller jobbförberedande insatser åt dessa grupper.

Gymnasieskolan med dess yrkescollege ska utgöra en viktig del av den kommunala arbetsmarknadspolitiken liksom vuxenutbildningen. Det är särskilt viktigt att de elever som inte kommer in i gymnasiet i stället kommer in i introduktionsprogram och vistas i sunda miljöer. Ytterligare yrkescollege bör övervägas för att Haninges alla ungdomars möjligheter att nå målsättningen om ett framtida arbete.

5.2 Barn- och förskolenämnden

För barn- och förskolenämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun.

Barn- och förskolenämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom förskola samt annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet exklusive öppen fritidsverksamhet. Barn- och förskolenämnden ansvarar för uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan huvudman för motsvarande verksamheter.

Driftbudget för Barn- och förskolenämnden	
Ekonomisk ram 2025:	837,0 mnkr

Av ramen utgör 793 mnkr medel inom pengsystemet, inklusive statsbidrag för maxtaxa. Resterande medel om 44 mnkr avser anslagsfinansierad verksamhet och ska bland annat finansiera utbildningsförvaltningens centrala enheter, särskilda individersättningar och central administration.

5.3 Grundskolenämnden

För grundskolenämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag, och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun.

Grundskolenämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem samt öppen fritidsverksamhet. Grundskolenämnden ansvarar för uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan huvudman för motsvarande verksamheter.

Driftbudget för Grundskolenämnden	
Ekonomisk ram 2025:	1 890,0 mnkr

Av ramen utgör 1 597,7 mnkr medel inom pengsystemet, inklusive statsbidrag för maxtaxa. Resterande medel om 292,3 mnkr avser anslagsfinansierad verksamhet och ska bland annat finansiera utbildningsförvaltningens centrala enheter, anpassad grundskola, skolskjuts samt särskilda individersättningar och central administration.

5.4 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

För gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning samt de uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan huvudman för motsvarande verksamheter. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för arbetsmarknadsfrågor och fullgör det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar som inte har fyllt 20 år. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden är arbetslöshetsnämnd.

Driftbudget för Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Ekonomisk ram 2025:	626,0 mnkr

Idrott-, kultur och fritidsnämnden

Ett aktivt fritidsliv

Föreningslivet har en stor betydelse för att skapa mötesplatser, öka tryggheten och förbättra folkhälsan. Därför ska idrott- och fritidsverksamhet finnas tillgängligt för alla i kommunen. Idrott och fritid får inte bli en fråga där plånboken hos föräldrarna avgör om barn och unga ska kunna få vara delaktiga.

Aktivitetshus som kombinerar olika verksamheter för att uppnå en maximal nytta och kostnadseffektivitet ska finnas i de större kommundelarna och kan innehålla verksamhet inom idrott, kultur, fritidsgårdar och bibliotek. Liksom Vega nu får sitt aktivitetshus, behöver Jordbro få sitt. Fritidsgårdsverksamheten måste ges möjlighet att fortsätta utvecklas med generösa öppettider, inte minst i de områden som polisen pekat ut som utsatta, samtidigt måste även den digitala utvecklingen ges plats och omfatta såväl barn och unga som äldre.

För att främja folkhälsan ska utomhusgym, motionsspår, spontanidrottsplatser, aktivitetsytor och inomhusaktiviteter i kommunala lokaler ska vara tillgängliga för alla. Digitala motionsguider ska beskriva vandringsleder, skidspår, rekreationsplatser och utegym. Idrott- och fritidsytor ska vara tillgängliga för alla åldrar och under årets alla månader. Vi vill bygga en 11-spels fotbollsplan i Vegaområdet eller dess närhet samt nya simhallar på Torvallaområdet och i Västerhaninge.

Haninge kommun ska arbeta nära föreningslivet, hela föreningslivet. I syfte att få fler engagerade i det lokala föreningslivet bör kommunen skapa långsiktiga förutsättningar för verksamhet genom olika avtal och överenskommelser med föreningslivet. Det kan handla om att uppmuntra till prova-på-verksamhet, sommarjobb och annan verksamhet som kan fånga upp barn och unga tidigt men också om att kunna ge föräldrar stöd i sin föräldraroll.

Kommunen ska uppmuntra till låga medlemsavgifter, träningsavgifter och lagavgifter inom Haninges idrottsföreningar. Kommunen tillhandahåller kommunala lokaler utan kostnad för barn och ungdomsverksamhet upp till 20 år. Haninge ska styra bidrag för att stötta föreningar som har verksamhet för både män och kvinnor samt verksamhet för de med funktionsnedsättning. Föreningar skulle, i än högre grad än i dag, samordnat kunna erbjuda kvalificerade lovaktiviteter och turneringar som skapar möjlighet för fler att pröva på olika aktiviteter. Kommunen bör ta ett initiativ till att undersöka intresse och samordna detta.

Idrottscampus ska söka samverka med idrottsföreningar och får stöttning från kommunen. Idrottsföreningar ska uppmuntras till prova-på-verksamhet. Spontanidrottsytor ska finnas i alla kommundelar och Föreningsbyrån bör flyttas mer centralt för att bli mer tillgänglig för föreningslivet.

Vi vill fördjupa dialogen med medborgarna i frågor som rör idrott och fritid genom att skapa ett ”Idrottssting” där företrädare för föreningarna med barn- och ungdomsverksamhet kan träffa politiker och tjänstemän i kommunen. Detta forum ska vara rådgivande när kommunen tar fram en idrottspolitisk handlingsplan som beskriver vad föreningarna och kommunen ska göra tillsammans för att utveckla verksamheten.

Kultur berikar Haninge och stärker demokratin

I det demokratiska samhället är människan målet. Kultur och bildning handlar för oss om människans personliga frihet och samhällets utveckling. Kulturen och kulturarvet ger perspektiv och förståelse för det egna livet och omvärlden, och möjlighet att kunna mötas över klassgränser och andra bakgrunder. Kulturens frigörande förmåga är en avgörande motvikt mot auktoritära krafters strävan att ta makten över tanken.

Kulturen bidrar till att skapa sammanhållning och bygga broar mellan människor. Den ger perspektiv och förståelse för oss själva och våra medmänniskor som skapar en motståndskraft mot en polarisering och utanförskap. Haninges kultur- och demokratiarbete ska främja demokratiska värden och skapa möten mellan människor. Vi vill ha ett rikt kulturutbud i hela Haninge som alla medborgare kan delta vid på lika villkor. Att stödja generationsöverskridande verksamheter kan göras på många sätt, där både idrotten och kulturen tjänar som viktiga arenor.

Bildningsförbunden och kulturföreningarna är en förutsättning för ett rikt kulturutbud. I samverkan med dessa organisationer och kulturarbetare vill vi utveckla program-, evenemang- och utställningsverksamhet. Kulturskolan fyller en central roll för att upptäcka, uppmuntra och utveckla barn och ungas egna kreativa förmågor. Att inte enbart förvisas till ett passivt konsumerande av kultur, utan att få möjlighet att aktivt vara medskapare ger för många en bättre livskvalité.

Vid nybyggnation av kommunala fastigheter skall dessa utformas så att lokaler kan nyttjas av det lokala föreningslivet till en rimlig kostnad. Biblioteken skall vara ett kultur- och demokratinav som komplement till det lokala kultur- och föreningslivet. Detta kräver generösa öppettider och att bibliotekens innehåll och utbud regelbundet behöver ses över.

Arbetet med att utveckla Kulturparken har påbörjats och måste fortsätta framåt för att genom liv, rörelse och aktivitet skapa en trygg och attraktiv plats för kommuninvånare i alla åldrar. Hela Kulturstråket syftar till att knyta samman Rudan och Vega. Att kommunen håller fast vid 1-procentsmålet vad gäller offentlig utsmyckning är en viktig del av att tillgängliggöra kultur för fler, dock ska nivån sättas utifrån det som ianspråktas av investeringsbudgeten.

Den digitala utvecklingen har gjort många kulturformer mer tillgängliga och skapat nya konstformer. Samtidigt behövs det fysiska mötet för kulturupplevelse. Att kunna ta del av och själv få möjlighet att skapa kultur är viktigt för att leva ett gott och meningsfullt liv.

Det lokala demokratiarbetet behöver utvecklas och valdeltagandet öka. Det krävs aktiva insatser för att försvara yttrandefriheten och den fria kulturen.

5.5 Idrott- kultur- och fritidsnämnden

För idrotts-, kultur- och fritidsnämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun.

Idrott- kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens idrotts-, kultur-, fritids- och friluftsverksamhet. Idrott- Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för idrotts- och friluftsmiljöer innefattande anläggningar, ytor för spontanidrott och annan fysisk aktivitet, badplatser, friluftsområden och motionsspår och viss skötsel i skärgården.

Idrott- kultur- och fritidsnämnden ansvarar för fältverksamhet och öppna mötesplatser för unga, folkbibliotek, kulturskola, kulturverksamhet, konsthall, konstutställningar och offentlig konst samt verksamhet inom kulturmiljöområdet samt stöd till folkbildningen och föreningar som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde. I nämndens ansvar ingår även, registrering av lotterier och utnämning av lotterikontrollanter samt lokalbokning.

Driftbudget för Idrott- kultur- och fritidsnämnden

Ekonomisk ram 2025:

323,0 mnkr

Sociala insatser och en trygg äldreomsorg

När du är som svagast ska samhället vara som starkast. Därför måste vi kunna erbjuda en god samhällsservice där de med behov av stöd och omsorg ska känna sig trygga både i sin närmiljö och med att omsorgen finns där vid behov.

Att behålla och rekrytera kompetent personal är en stor utmaning och kräver en tydlig och konkurrenskraftig personalpolitik. Kommunen behöver överväga att anställa fler personer som kan arbeta som särskilt kvalificerad kontaktperson, något som utvärderats av Socialstyrelsen så sent som 2020.

Vi ska fortsätta det långsiktiga och målmedvetna trygghetsarbetet med en kombination av direkta trygghetsåtgärder och förebyggande insatser. Kommunen ska uttala en nollvision mot mäns våld mot kvinnor. Det förebyggande och attitydförändrande arbetet är en grundsten, inte minst för att komma till rätta med hedersrelaterat våld och förtryck. Genom socialtjänstens och samhällets samlade insatser går det att öka tryggheten och nå en varaktig förändring. Kommunen ska aktivt motverka uppkomsten av så kallade parallellsamhällen. Alla unga behöver en bra skola och en uppväxtmiljö som bidrar till ett gott vuxenliv. Föräldrar, skola och fritidsverksamhet ska tillsammans med socialtjänsten förebygga tillkomsten av destruktiva och kriminella miljöer. Stöd till brottsoffer ska breddas, genom insatser inom kommunens egen verksamhet men också tillsammans med föreningslivet.

Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva som andra invånare. Samhället ska byggas med insikten om att ingen människa är mindre värd än någon annan, att de grundläggande behoven tillgodoses och att varje individ ska respekteras och ses som en tillgång för samhället. Personer med funktionsnedsättning ska ha inflytande över det stöd och den service som de är beroende av. Det ger självbestämmande, full delaktighet och jämlikhet i levnadsvillkor. Aktivitetssamordnare och aktivitetsombud inrättas på alla boenden för att öka delaktighet och jämlikhet.

Kommunen bör ha ett samarbete med civilsamhället, till exempel Svenska kyrkan, för att öppna upp ett natthärbärge under främst vinterhalvåret.

Kampen mot psykisk ohälsa är en jämlikhetsfråga. Psykisk ohälsa är en av samhällets största folkhälsoutmaningar. Därför är det hela samhällets ansvar att minska den psykiska ohälsan och utjämna hälsoklyftorna. Tidigt stöd behöver sättas in. Människors kunskaper om psykiska ohälsa behöver breddas till exempel genom föräldrautbildningar. Arbetet för att tillsammans med regionen utveckla arbetet som bedrivs inom familjecentralen behöver intensifieras.

Social utsatthet bekämpas med tidiga och förebyggande insatser. Haninge ska vara en attraktiv, inkluderande kommun där varje individ känner trygghet genom livets alla skeden. Omsorgen är både nära och närvarande genom att medborgarna är delaktiga. I Haninge bygger vi ett samhälle där vi ser, stödjer och tar hand om våra medmänniskor efter var och ens behov och förutsättningar. Vuxennärvaro i det offentliga rummet och föreningsdriven trygghetsvandring är framgångsmetoder. Fältverksamheten behöver fortsätta byggas ut med flera olika kompetenser för att kunna ge ett effektivare stöd snabbare.

Kommunen ska aktivt motverka uppkomsten av segregerade enklaver och kommundelar som utvecklas till boende för människor med stora socioekonomiska problem. Det kan innebära att personer hamnar utanför de samhälleliga systemen, såsom utbildnings- och arbetslivet, vilket leder till andra problem i form av bland annat ökat missbruk eller svår skuldsättning. Det är förhållanden som korrelerar med situationer där personer gör sig skyldiga till eller blir utsatta för brott.

Allt fler blir allt äldre och andelen äldre i Haninges befolkning ökar. Att vi får leva längre är en stor framgång för vårt samhälle. Det ställer även höga krav på vår välfärd, som behöver stärkas. Gruppen pensionärer är inte någon enhetlig grupp utan har olika behov av bostäder, kultur och fritid. Träffpunktsverksamheten behöver kunna möta olika behov som kan finnas inom gruppen äldre. Stödet till pensionärsföreningarna spelar också stor roll. Deras verksamhet minskar för många risken för ensamhet på ålderns höst och bidrar därmed till bibehållen hälsa längre upp i åren. Den uppsökande verksamheten bland våra äldre behöver utvecklas för att bättre kartlägga behovet av stödinsatser.

Coronakrisen har synliggjort för alla att äldreomsorgen behöver förstärkas för att kunna garantera att äldre får den vård och omsorg som de behöver. Inte minst de som befinner sig i skärningspunkten mellan äldreomsorg och sjukvård, mellan det kommunala och regionala ansvaret, de drabbas ibland av brister i samverkan och samordning av insatser. Många anhöriga gör stora insatser genom att ta hand om sina äldre familjemedlemmar. Samverkan med regionen behöver stärkas och vi bör gemensamt sträva efter att utveckla en väl fungerande sömlös vård och omsorg.

Haninge kommun har hög kvalitet i sin kommunala äldreomsorg. Ansvaret för en god äldreomsorg vilar alltid på kommunen. Verksamheten för äldre i egen regi behöver fortsätta värnas och utvecklas. När LOV infördes inom hemtjänsten tillkom privata utförare. Långtgående privatiseringar har lett till försämrad insyn och minskade möjligheter till demokratisk kontroll. När vinstintresset går före kan detta också leda till sämre kvalitet. Det krävs en stark uppföljning av verksamheten och flyttar därmed resurser från välfärden till kontroll av enskilda aktörer. För att motverka detta behöver LOV långsiktigt avvecklas.

Resurserna till äldreomsorgen behöver fortsätta att öka för att säkra fler trygga anställningar och högre kompetens. Heltid som norm ska gälla och arbetstidsförlängningen för nyanställda bör återställas. Trygga anställningar på heltid gynnar inte bara de anställda. Det skapar också kontinuitet och långsiktighet i äldreomsorgen vilket ger trygghet för de äldre. Det handlar om att alla människor kan vara trygga med att äldreomsorgen finns där när de behöver den. En fast omsorgskontakt för den som har hemtjänst skapar förutsättningar för ökad kontinuitet, trygghet och mer individanpassade och samordnade hemtjänstinsatser.

För äldre är trygga miljöer och tillgång till hjälp i hemmet viktiga grundläggande behov. Utveckling av tekniska lösningar för äldre underlättar vardagen och bidrar till större självständighet och integritet för många. Äldre ska få hjälp att bibehålla och uppdatera sina kunskaper i datoranvändning. Vi vill motverka ensamhet och social isolering bland äldre. Äldre drabbas i högre grad av bedragare och informationsarbetet behöver utökas. Kommunen bör därför söka samarbete med pensionärsföreningar och bildningsförbund som har kontakt med många av kommunens äldre invånare.

Särskild hänsyn ska tas till äldres behov av trygga bostäder. Det handlar både om hur olika bostadsområden kan få utvecklas med attraktiva och trygga miljöer, men också om tillgången till bostäder med olika upplåtelseformer för att säkerställa tillgången i alla livets skeden. Det måste helt enkelt finnas bostäder för mindre hushåll i alla kommunaldelar som är fysiskt tillgängliga med hiss samt ekonomiskt möjliga för äldre att efterfråga. En välfungerande hemtjänst av stor betydelse, då det ökar den äldres självständighet och möjlighet att själv utforma sin vardag.

Ansvarsfrågorna som rör sjukvård inom äldreomsorgen mellan kommunen och regionen behöver tydliggöras. Bland annat bör vårdcentralerna få områdesansvar för sjukvård. Det är viktigt att alla har en fast läkarkontakt i primärvården.

5.6 Socialnämnden

För socialnämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun. Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen undantaget budget- och skuldrådgivning, för vilket kommunstyrelsen ansvarar.

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, det vill säga ekonomiskt bistånd, stöd till enskilda samt barn och familjer. Ansvaret omfattar även vård av unga och personer med missbruk enligt socialtjänstlagen och tvångslagarna LVU och LVM. Socialnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Socialnämnden ansvarar även för familjerättsfrågor samt frågor som rör flyktingmottagande. Socialnämnden lämnar även visst bidrag till föreningar.

Driftbudget för Socialnämnden	
Ekonomisk ram 2025:	1 263,0 mnkr

5.7 Äldrenämnden

För äldrenämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun.

Äldrenämnden ansvarar för kommunalt finansierad vård och omsorg till personer över 65 år vad gäller hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende/växelvård och särskilt boende. Äldrenämnden ansvarar för samordningen av tillgänglighetsanpassningsarbetet i kommunen.

Äldrenämnden ska tillsammans med andra nämnder och styrelser verka för att de äldre har tillgång till ändamålsenliga bostäder.

Äldrenämnden beslutar om bidrag till föreningar som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde.

Driftbudget för Äldrenämnden	
Ekonomisk ram 2025:	946,0 mnkr

Bostäder, stadsutveckling och trafik

Bostaden är en social rättighet. Alla ska kunna bo i ett tryggt område med närhet till privat och offentlig service. Insatser ska göras mot hemlöshet och trångboddhet. I Haninge ska det finnas olika typer av bostadsområden och byggnader. Vi vill bygga bostäder med olika arkitektonisk stil och där det i alla områden ska finnas såväl hyresrätter, bostadsrätter och småhus som man äger själv. Satsningen på fler lägenheter kring pendeltågsstationerna fortsätter samtidigt som vi bygger nya småhusområden längs busslinjerna och i anslutning till de större tätorterna.

Haninge Bostäder ska användas som ett offensivt verktyg för en socialt och klimatomfattigt hållbar bostadspolitik. Kommunen ska bygga med hög exploatering i anslutning till pendeltågsstationerna för att kunna hålla nere hyrorna och minska bilberoendet. Nya boendeformer som exempelvis kollektivhus ska prövas som ett komplement till traditionella boendeformer. Insatser ska göras mot hemlöshet och trångboddhet.

Särskild hänsyn ska tas till ungdomars behov av billiga hyreslägenheter för att de ska ha möjlighet att kliva ut i vuxenlivet. Det är även viktigt äldre ges möjlighet att hitta bra och trygga bostäder utifrån hur skiftande behov. Äldres behov av hjälp, stöd och gemenskap ska kunna tillgodoses med en mer individuell anpassning. Olika kooperativa lösningar ska också vara möjliga att överväga, då de dels kan bidra till lägre hyror och avgifter samt möjliggöra ökad gemenskap och därmed minska risken för ofrivillig ensamhet.

Frågan om bostadsbyggande, med fokus på äldre, i anslutning till kommunens vård och omsorgsboende bör utredas. Haninge Bostäder bör ges förutsättningar att kunna planera bostäder anpassade särskilt anpassade för äldres behov. Detta kan med fördel fångas upp när kommunen aktualitetsprövar och uppdaterar riktlinjer för bostadsförsörjning.

Haninges skärgård ska både skyddas och utvecklas. Skyddas mot nedsmutsning och överetablering. Men samtidigt ska det finnas möjlighet att både bo och arbeta i skärgården. Det kräver så väl goda kommunikationer som tillgång till offentlig service såsom skola och äldreomsorg.

Haninge ska vara rent och snyggt, tryggt och trivsamt. Det innebär allt från fungerande återvinningsstationer till naturstigar, lekplatser och bättre belysning. Det ska finnas grönområden centralt i våra tätorter. Kulturstråket med en strandpromenad från Rudan till Vega skapar platser för möten mellan generationer och bidrar till ökad trygghet och en starkare gemenskap.

Goda kommunikationer är av central betydelse för att Haninge ska fortsätta vara en attraktiv kommun att arbeta och leva i. Parkeringsavgifter används strategiskt för att skapa rörlighet och underlätta för besökare att hitta gästparkeringar såväl i bostadsområden som i stadskärnan. Det ska vara lätt att pendla till våra närliggande kommuner men också att snabbt ta sig från en punkt till en annan inom kommunen.

Det är viktigt att transportslagen är så hållbara som möjligt och att det finns en väl utbyggd kollektivtrafik. För Haninges attraktionskraft är inte minst resvägarna till och från Stockholms innerstad mycket viktiga. Haninge ska också utveckla gång- och cykelbanor mellan olika kommundelar och underlätta för cykelpendling. Haninge ska fortsatt vara positivt inställd till när nya klimatsmarta transportmöjligheter behöver testbäddar.

Torvalla är ett område i centrala Handen där vi ser en stor utvecklingspotential. Vi har höga ambitioner både när det gäller möjligheten att utveckla bostadsorten Handen och att ta plats som ett naturligt centrum för större idrotts och kulturevenemang i stockholmsregionen.

Utvecklingsarbetet med Torvalla fortsätter i linje med ambitionerna att stärka kommunens roll som regional stadskärna.

Jordbro behöver fortsatt utvecklas, både vad gäller bostadssidan och företagsparkssidan. På sikt behöver dessa två delar kunna växa samman för att öka attraktiviteten på ömse sidor av spåret. Att satsa på den fysiska miljön är också att satsa på trygghet och gemenskap.

Västerhaninge behöver fortsätta att utvecklas med bostäder och ett mer ändamålsenligt centrum för att skapa förutsättningar för utökad service och för att i vissa avseenden kunna avlasta delar av den utpekade regionala stadskärnan. Exempel på detta är en mer sammanhållen planering gällande idrotts och rekreationsytor samt simhall.

Infrastrukturinvesteringar tar ofta tid att planera och är kostsamma att få på plats. Därför måste det samverkas med de andra kommunerna på Södertörn för att säkerställa att vår del av Stockholms län får del av det som behövs för att möta upp den starka tillväxten. Även lokala trafikutmaningar, som exempelvis trängseln vid ICA MAXI behöver hanteras. Där finns ett förslag sedan tidigare som bara inväntar ökad finansiering för att genomföras.

5.8 Stadsbyggnadsnämnden

För stadsbyggnadsnämnden gäller, utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning, vad som föreskrivs i beslutat reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och övriga nämnder i Haninge kommun.

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för myndighetsutövning inom bygglov, byggsamråd samt mätning och kartframställning. Nämnden är också kommunens myndighet i trafikfrågor och huvudman för kommunens gator, parker samt vatten och avlopp. Stadsbyggnadsnämnden har även det samlade ansvaret för arkitekturen i kommunen samt är lantmäterimyndighet.

Driftbudget för Stadsbyggnadsnämnden
Ekonomisk ram 2025: 296,0 mnkr

5.9 Finansförvaltning

Finansförvaltningens budget består av skatteintäkter och generella statsbidrag, pensionskostnader (inklusive finansiell kostnad för förändring av pensionskostnader), övriga finansiella intäkter och kostnader samt övriga verksamhetskostnader så som internt personalomkostnadspålägg (PO, intern intäkt i finansförvaltningens budget) arbetsgivaravgifter, försäkringar och övriga poster under finansförvaltningen.

Driftbudget för Finansförvaltningen	
Ekonomisk ram 2025:	184,3 mnkr

Sammanställning budget, finansförvaltningen (tkr)	Budget 2024*	Budget 2025	Kompletterad Mål och budget 2025
Skatter och generella statsbidrag	-6 654,5	-6 869,8	-6 900,3
Finansiella intäkter och kostnader	-14,0	0	
Delsumma:	-6 668,5	-6 869,8	-6 900,3
Pensionskostnader*	616,6	398,2	387,0
Övriga verksamhetskostnader	-302,6	-226,6	-202,7
Delsumma:	314,0	171,6	184,3
Summa	-6 354,5	-6 698,2	-6 716,0

*Kompletterad beslutad budget 2024

5.10 Kommunala bolag: Tornberget AB och Haninge Bostäder AB

Haninge kommun har två helägda bolag. Haninge Bostäder AB är kommunens bostadsbolag, som äger och förvaltar det kommunägda bostadsbeståndet. Tornberget AB äger och förvaltar kommunens verksamhetslokaler för förskolor, skolor, fritidsverksamhet, äldreomsorg med mera.

Kommunfullmäktiges grundläggande uppdrag till bolagen ges i form av bolagsordningar och ägardirektiv. Bolagen ska i sin verksamhet bidra till den samlade måluppfyllelsen genom att arbeta för att nå kommunfullmäktiges mål samt följa program, planer och principbeslut. Kommunen fastställer Tornberget AB borgensram i samband med mål och budget.

Driftbudget

Kommunfullmäktige avdelar inga särskilda driftmedel till bolagen. Kostnader täcks av bolagens intäkter.

6. Investeringsbudget för 2024 och plan för 2025–2027

Kommunen har fortsatt en omfattande investeringsperiod framför sig. Inom den närmaste tioårsperioden finns behov av investeringar på lite drygt 8,0 miljarder kronor. Ungefär hälften beräknas ske under de kommande fyra åren. Kommunens ökade investeringsbehov består huvudsakligen av investeringar i nya skolor, simhallar och andra verksamhetslokaler.

Vi anser att det är strategiskt viktigt att kommunen gör egna lokalinvesteringar för att tillförsäkra sig den grundkapacitet som kommunen måste klara av när det gäller exempelvis skolor och förskolor. Privata aktörer som bygger egna lokaler och däri bedriver verksamhet är att anse som komplement till kommunens egen verksamhet. Därav är även reinvesteringar i befintliga byggnader av stor betydelse för att inte orsaka onödig kapitalförstöring genom bristande underhåll.

Investeringar finansieras i första hand genom uppnådda resultatöverskott i den löpande driftbudgeten samt kassaflödet som varje års avskrivningskostnader ger upphov till. Om investeringsvolymen ett enskilt år överstiger resultat och kassaflöde ökar behovet av upplåning. Ökad upplåning leder till ökade räntekostnader och amorteringar och ger ett minskat finansiellt utrymme för kommunens verksamheter framöver.

För att skapa balans i kommunens ekonomi krävs ett långsiktigt arbete för att förbättra relationen mellan investeringskostnader och kommunens driftresultat. Prognosarbetet gällande befolkningsutvecklingen för att bättre kunna förutse behov av tillkommande kapacitet gällande förskola och skola är helt avgörande för att kunna göra bra bedömningar på några års sikt.

Investeringsbudget för nämnderna utformas så att vissa medel avdelas för speciellt angivna objekt medan resterande del ges som en investeringsram. För de speciellt angivna objekten kan inte nämnden omfördela medel utan kommunfullmäktiges alternativt kommunstyrelsens medgivande. Inom den övriga investeringsramen ges nämnden möjlighet att disponera bland tilldelade medel bland övriga icke angivna objekt. Den slutliga investeringsbudgeten 2025 för respektive nämnd ska fastställas i beslut om nämndplan med budget.

6.1 Investeringar

Investeringsbudget 2025 och plan 2026 - 2028 per nämnd

Nämnd	2025	K-25*	2026	2027	2028	Tot.
Barn- och förskolenämnden	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	12,0
Grundskolenämnden	12,6	12,6	0	0	0	12,6
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	3,0	3,0	15,0	3,0	3,0	24,0
Idrott-, kultur- och fritidsnämnden	55,3	55,3	31,7	26,5	5,0	118,5
Kommunstyrelsen	33,0	33,0	12,8	12,8	0	58,6
Socialnämnden	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	36,0
Stadsbyggnadsnämnden	152,0	163,5	92,6	90,0	71,0	417,1
Äldrenämnden	15,8	15,8	15,8	11,0	11,0	53,6
<i>Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr)</i>	283,7	295,2	179,9	155,3	102,0	732,4

Avskrivningskostnader per år och nämnd

Nämnd	2025	K-25*	2026	2027	2028	Tot.
Barn- och förskolenämnden	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	1,6
Grundskolenämnden	7,0	7,0	0	0	0	7,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	0,4	0,4	2,0	0,4	0,4	3,2
Idrott-, kultur- och fritidsnämnden	6,4	4,0	5,0	3,8	0,7	13,5
Kommunstyrelsen	9,7	9,7	4,2	4,2	0,3	18,4
Socialnämnden	2,3	2,3	1,8	1,8	1,8	7,7
Stadsbyggnadsnämnden	5,0	13,1	5,7	3,9	3,8	26,5
Äldrenämnden	2,3	2,3	3,1	2,6	2,6	10,6
	33,5	39,2	22,2	17,1	10,0	88,5

Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr), räknat på 100 % genomförandegrad, komponentindelad med varierande avskrivning 3 till 75 års tid.

*Kompletterad Mål och Budget 2025 inkluderar revideringar med hänsyn till ej slutförda investeringar 2024.

Skulle samtliga planerade investeringar genomföras 2025 - 2028 skulle de samlade avskrivningskostnaderna beräkningsmässigt öka med 88,5 mnkr år 2029 jämfört med 2024.

Under 2025 beräknas avskrivningskostnaderna öka med 39,2 mnkr om hela investeringsplanen genomförs. Historiskt sett har dock nämnderna en varierande genomförandegrad. Med en genomsnittlig genomförandegrad på 50 procent för nämndinvesteringarna skulle avskrivningskostnaderna för alla nämnder öka med 18,6 mnkr 2025.

Förutom tillkommande avskrivningskostnader avgår avskrivningskostnader i varierande grad på befintliga anläggningar som blir färdigavskrivna. Nämndernas samlade bild av totala avskrivningskostnader beror därför både på beloppsstorleken för tillkommande avskrivningar och färdigavskrivna anläggningar. Varje nämnd har egen historik avseende när i tid, och till vilket belopp, befintliga anläggningens värden anskaffats och därmed vilka restvärden och återstående ekonomiska livslängder de har på sina befintliga anläggningar.

Tidigare års beslutade nämndinvesteringar

2023 och övriga tidigare års Budgetbeslut, påbörjade med ej fullt genomförda	315,0
--	-------

Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr)

Från 2023 och tidigare års budgetbeslut har kommunen beviljade men ej ännu genomförda investeringsmedel motsvarande 315,0 mnkr. Dessutom har inte samtliga beviljade investeringar för budgetår 2024 färdigställts, vilket leder till att beviljade men oförbrukade investeringsmedel kan hemställas om att överföras till 2025 års investeringsbudget.

Skulle samtliga investeringar genomföras och aktiveras 2025 skulle detta kunna innebära en negativ påverkan på driftbudgeten med i storleksordningen 30,0 mnkr ytterligare i ökade avskrivningskostnader. Genomsnittlig avskrivningstid antas vara samma som för planerade nyinvesteringar för åren 2025 – 2028.

I mål och budget 2024 – 2027 formulerades kommunledningen ett principbeslut om att tidigare års beviljade investeringar, som ej påbörjats under två kalenderår efter beviljande, automatiskt stryks och får äskas på nytt om och när de blir aktuella att genomföra. Vi menar dock att varje budget innebär ett beslut om vilka investeringar som fortfarande är önskvärda.

VA-kollektivets investeringar

Vatten- och avloppsverksamheten i Haninge kommun bedrivs inte i bolagsform utan som en del av stadsbyggnadsnämnden med ett eget VA-kollektiv avseende finansiering.

Avskrivningskostnader per år och nämnden	2025	K-25*	2026	2027	2028	Totalt
VA investeringar (SBN, eget kollektiv)	431,5	474,5	382,5	392,5	257,5	1 507,0

Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr)

* Kompletterad Mål och Budget 2025 inkluderar revideringar med hänsyn till ej slutförda investeringar 2024.

VA-verksamheten planerar att under 2025 – 2028 totalt investera 1 507,0 mnkr i sina verksamhetsgrenar VA ledningsnät, VA reningsverk och VA produktion. Det nya reningsverket i Fors står för en stor del av totalsumman.

VA-anläggningar (ledningsnätet, större och mindre ledningar) har generellt sett längre avskrivningstider än andra kommunala anläggningar och därmed lägre avskrivningskostnader per år. En genomförandegrad på 100 procent, av 2025 års investeringsbudget på 474,5 mnkr innebär avskrivningskostnader på 21,8 mnkr årligen från 2026 att finansiera via den årliga VA-taxan eller via de av fullmäktige beslutade anslutningsavgifterna.

Nyinvesteringar i verksamhetslokaler, via Tornberget

Investeringsbelopp per år och nämnd	2025	2026	2027	2028	Totalt	T.o.m. 2024
Barn- och förskolenämnden	70,5	103,5	1,0	74,0	249,0	59,0
Grundskolenämnden	137,5	375,0	515,0	0	1 027,5	140,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	0	50,0	70,0	0	120,0	0
Idrott-, kultur- och fritidsnämnden	65,0	240,0	721,0	360,0	1 386,0	80,0
Kommunstyrelsen	27,0	27,0	0	0	54,0	31,0
Socialnämnden	0	45,0	45,0	0	90,0	45,0
Stadsbyggnadsnämnden	0	10,0	37,0	0	47,0	0
Äldrenämnden	0	0	0	0	0	0
Tornberget	110,0	110,0	110,0	110,0	440,0	0
Totalt	410,0	960,5	1 499,0	544,0	3 413,5	355,0

Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr)

Kommunens helägda bolag Tornberget fastighetsförvaltnings AB erhåller 440,0 mnkr för investeringar i nya verksamhetslokaler inklusive reinvesteringar i existerade fastigheter på 110,0 mnkr årligen.

Dessa investeringar genererar avskrivningskostnader i Tornbergets resultaträkning och finansieras via internhyror till nämnderna. Totalt planeras 3 413,5 mnkr investeras i verksamhetslokaler för planeringsperioden 2025–2028.

Tidigare års beslutade investeringar i verksamhetslokaler

2023 och övriga tidigare års Budgetbeslut, påbörjade med ej fullt genomförda investeringar i verksamhetslokaler	355,0
---	-------

Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr)

På motsvarande sätt som för nämndernas egna investeringar finns det beviljade men ej ännu genomförda investeringsmedel från 2023 och tidigare år gällande Tornberget. Beloppet för verksamhetslokaler uppgår till 355,0 mnkr. Total planerad investeringsvolym för Tornberget, inklusive redan fattade beslut, är därmed 3 768,5 mnkr.

På samma sätt som för nämndinvesteringar skall verksamhetslokaler komponentindelas för avskrivning. En estimerad uppskattning är att en investeringsvolym på 3 768,5 mnkr leder till höjda internhyror med cirka 125,1 mnkr årligen ifrån 2028 för att finansiera avskrivningskostnaderna. Uppvärmning och andra sedanvanliga driftkostnader tillkommer.

Totala investeringar i koncernen

Investeringsbelopp per år och typ	Till och med 2024	K-25	2026	2027	2028	Totalt 2025-2028
Kommunens nämnder	315,0	295,2	179,9	155,3	102,0	732,4
Verksamhetslokaler via Tornberget	355,0	410,0	960,5	1 499,0	544,0	3 413,5
Totalt skattekollektivet	670	705,2	1 140,4	1 654,3	646	4 145,9
VA-kollektivet	0	474,5	382,5	392,5	257,5	1 507,0
Totala investeringar skatte + VA kollektiv	670	1 179,7	1 522,9	2 046,8	903,5	5 652,9

Belopp redovisade i miljoner kronor (mnkr)

Koncernens (kommunen plus Tornberget fastighetsförvaltnings AB) investeringsvolym i 2025 års budget (exklusive VA-investeringar) uppgår till 705,2 mnkr. Över hela planeringsperioden 2025 – 2028 är motsvarande belopp 4 145,9 mnkr.

VA-investeringarna för planeringsperioden 2025 – 2028 beräknas uppgå till 1 507,0 mnkr, vilket kommer att behöva finansieras av VA-kollektivet. VA-investeringar finansieras delvis genom anslutningsavgifter och delvis via den årliga VA-taxan. Kostnaden för VA-investeringar påverkar därför inte det ekonomiska utrymmet för den skattefinansierade kommunala verksamheten.

Planerna för utökat behov av lokaler baseras främst på kommunens befolkningsprognos, ändras den kan också lokalbehovet framåt förändras. Kommunens helägda bolag Tornberget fastighetsförvaltnings AB äger och förvaltar de flesta av kommunens verksamhetslokaler.

För att lokaler över tid ska kunna möta förändrade volymbehov och alternativa användningsområden krävs att byggnader uppförs med beaktande av en långsiktigt flexibel användning. Ytterligare fokusområden är att snabba upp hela investeringsprocessen samt att hålla nere investeringskostnader och kostnader för framtida lokalanpassningar. Ett sätt att uppnå detta är Haninge kommuns konceptförskolor som ger en kommunal byggstandard. Fler koncept av kommunala verksamhetslokaler går att utveckla. Vid en avvägning mot kommunens långsiktiga behov av ändamålsenliga lokaler som över tid kan nyttjas av fler än en verksamhet, bedöms det långsiktiga behovet väga tyngre.

6. 2 Exploateringsbudget

Vi socialdemokrater ser ett behov av att undersöka möjligheten att över exploateringsbudgeten hantera en större del av kostnaderna kopplade till exploateringsintäkternas förverkligande samt utreda på vilket sätt som exploateringsintäkter till följd av kommunens utveckling kan vara med och bekosta bevarande och utveckling av kulturhistoriskt intressanta miljöer.

Exploateringsbudgeten återspeglar de satsningar på exploatering och omvandling som kommunen avser att genomföra de kommande åren. För att klara tillväxten på ett ekonomiskt hållbart sätt bör exploateringsverksamheten styras så att intäkterna överstiger kostnaderna totalt och över tid för samtliga exploateringsprojekt. Merparten av kostnaderna för exploatering är avskrivningar av nya allmänna anläggningar (vägar, parker och allmän platsmark) som samtliga skrivs av på lång tid. Intäkterna i exploateringsverksamheten är av engångskaraktär, medan kostnaderna som uppstår av exploateringsverksamheten genom avskrivningar, löper över många års tid och matchar därför inte intäkterna för enskilda år.

Kommunens exploateringsverksamhet hålls samman av kommunstyrelsen och samordnas med kommunens detaljplanearbete och investeringsplanering i nya områden. Kommunens totala exploateringsbudget fastställs av kommunstyrelsen. Exploateringsbudgetens eventuella överskott, utöver egna driftkostnader, ingår inte som finansiering av kommunens driftbudget.

10-års budgetskenario exploateringsverksamhet

I kommunen planeras och beslutas exploateringsverksamheten per projekt och fas. Varje projekt har fem faser varav genomförandefasen är den där utbyggnaden av allmänna anläggningar sker. Varje projekt sträcker sig över flera år (upp till 10 år) och fattas beslut om individuellt. Per fas blir summan av alla projekt per år snarare ett scenario än en budget.

Inte alla utgifter som ingår i exploateringsverksamheten är investeringar enligt gällande lagstiftning och redovisningsregelverk. Därmed finns en rad avseende driftkostnader i tabellen nedan, som belastar respektive års driftresultat.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Totalt 2025-2034
Inkomster	173	253	352	325	370	261	174	67	0	0	1 975
Driftkostnad	-16	-12	-8	-4	-1	-1	-0	-0	0	0	-40
Investeringsutgifter	-252	-258	-260	-312	-264	-106	-28	-3	-7	-5	-1 451
Varav kommunala anläggningar	-179	-165	-162	-206	-174	-94	-17	-3	-7	-5	-1 012
Varav VA anläggningar	-73	-71	-86	-96	-90	-12	-11	0	0	-1	-439
Projektresultat**	-37	42	163	102	193	166	156	64	-6	-4	838
Kassaflöde	-95	-17	85	9	104	154	146	64	-6	-5	439
Driftnetto årets resultat	157	241	344	321	368	261	174	67	0	0	1 934

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mmkr)

** Eftersom VA-investeringarna bekostas av VA-kollektivet beräknas exploateringsprojektens resultat exklusive VA-kostnader.

Projektresultatet är differensen mellan inkomster samt driftkostnader och investeringsutgifter, exklusive VA investeringar. Projektresultatet ger en insikt om huruvida årets genomföra projekt är lönsamma eller inte, oavsett vilket år avskrivningarna belastar årets resultat. Kassaflödet visar vilken effekt på kommunens likviditet respektive års samlade exploateringsverksamhet beräkningsmässigt kan ha. Beroende på hur de enskilda exploateringsavtalen utformas blir exploateringsprojekten i varierande grad framtunga. Det vill säga: utgifter och, ett negativt kassaflöde, innan inkomsterna för markförsäljning, exploateringsbidrag eller gatukostnadsersättning kommer. För att inte belasta kommunens likviditet för mycket är en mix av projekt i olika faser (tidig, genomförande och försäljning, avslutande) önskvärd liksom exploateringsavtal med balanserade kassaflöden.

7. Ekonomisk plan 2025–2028

Enligt kommunallagen ska kommunen upprätta en ekonomisk plan för den kommande 3-årsperioden. Nedan återfinns föreslagen ram för driftbudget år 2025 och ekonomisk plan för 2026–2028.

Driftbudget, tkr	2025	2026	2027	2028
Nämnd/styrelse				
Kommunstyrelsen	370,0	387,0	405,0	422,0
Grundskolenämnden	1 890,0	1 990,0	2 085,0	2 180,0
Barn- och förskolenämnden	837,0	845,0	855,0	865,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	626,0	654,0	675,0	696,0
Idrott- kultur- och fritidsnämnden	323,0	345,0	365,0	385,0
Revisionen	2,0	2,2	2,2	2,2
Socialnämnden	1 263,0	1 310,0	1 355,0	1 395,0
Stadsbyggnadsnämnden	296,0	315,0	330,0	345,0
Södertörns överförmyndarnämnd	0	0	0	0
Södertörns upphandlingsnämnd	0	0	0	0
Valnämnden	0,1	4,5	0,1	0,1
Äldrenämnden	946,0	978,0	1 000,0	1 020,0
Kommunfullmäktiges reserv	30,0	40,0	40,0	40,0
Kommunstyrelsens reserv	10,0	5,0	5,0	5,0
Finansförvaltningen	184,3	120,0	130,0	140,0
Finansnetto				
Ej fördelade medel respektive år (resultat)	-122,7	-171,4	-244,1	-405,2
Totalt (Skatteprognosen oktober-24)	-6 900,3	-7 167,1	-7 491,4	-7 900,5
Resultat i procent	1,78%	2,39%	3,26%	5,13%

Investeringar, tkr	2025	2026	2027	2028
Investeringar totalt	1 179,7	1 522,9	2 046,8	903,5
<i>Varav VA-investeringar</i>	474,5	382,5	392,5	257,5
Kommunen investerar	295,2	179,9	155,3	102,0
Uppdrag lokalinvesteringar till Tornberget	410,0	960,5	1 499,0	544,0

För 2025 beräknas skatteintäkter och generella statsbidrag enligt en oförändrad skattesats till 6 900,3 mnkr. Resultatmålet för 2025 är 122,7 mnkr, vilket motsvarar 1,78 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Skillnaden mellan skatteprognosen för 2025 och budgeterade skatteintäkter i senast beslutad budget för 2024 är 245,8 mnkr.

Med en målsättning i resultatet för 2025 – 2028 på minst 2,0 procent under en rullande fyraårsperiod bestäms utrymmet 2025 enligt den senaste skatteprognosen till 239,1 mnkr för att täcka pris- och löneökningar, volymökningar, pensionskostnader med mera, jämfört med fördelat utrymme i senast beslutad budget för 2024. Utrymmet för 2025 – 2028 är fördelat i tabellen ovan, men fördelningen kan komma att revideras vid kommande budgetbeslut beroende på förändringar i skatteprognos, demografi etcetera.

	Mål o Budget 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatteintäkter Mål och budget 2024-2017	6 593,0				
Skatteintäkter kompletterad Mål och budget 2024-2027	6 654,5				
Skatteprognos oktober 2023 (PLF 2025-2026)		6 871,9	7 202,6	7 522,6	7 850,6
Skillnad jämfört med budget/prognos föregående år		217,4	330,7	320,0	328,0
Skillnad i procent jämfört med föregående år		3,30%	4,80%	4,40%	4,40%
Skatteprognos april 2024, ny befolkning (oförändrad skattesats) *		6 900,3	7 167,1	7 491,4	7 900,5
Skillnad jämfört med budget/prognos föregående år		245,8	266,8	324,3	409,1
Skillnad i procent jämfört med föregående år		3,69%	3,87%	4,52%	5,46%
Budgeterat resultat	130,0	122,7	171,4	244,1	405,2
Budgeterat resultat i %	1,95%	1,78%	2,39%	3,26%	5,13%
Budgeterat finansnetto	14,0	0	0	0	0
Totalt att fördela exkl budgeterat resultat	6 538,5	6 777,6	6 995,7	7 247,3	7 495,3
Fördelat utrymme			218,1	251,6	248,0

Tabellen redovisas i miljoner kronor.

* Skatteprognos endast uppdaterad avseende innevarande år och 2025.

För planperioden 2026-2028 är tabellen oförändrad i förhållande till Mål och budget 2025-2028

7.1 Resultatprognos

	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Verksamhetens intäkter	1,554,1	1 504,7	1 600,0	1 670,0	1 740,0	1 810,0
Verksamhetens kostnader	-7495,1	-7 771,4	-8 131,1	-8 404,0	-8 684,3	-8 967,6
Avskrivningar	-182,0	-209,6	-254,0	-290,9	-326,1	-360,2
Verksamhetens nettokostnader	-6 123,0	-6 476,3	-6 785,7	-7 024,9	-7 270,3	-7 517,8
Skatteintäkter	4 807,5	4 984,5	5 251,2	5 436,7	5 654,8	5 885,6
Generella statsbidrag och utjämning	1 561,9	1 670,0	1 648,6	1 730,4	1 836,5	2 014,9
Verksamhetens resultat	246,4	178,1	114,6	142,2	221,1	382,7
Finansiella intäkter	94,7	25,0	60,6	61,9	63,4	64,9
Finansiella kostnader	-71,0	-73,2	-52,5	-32,7	-40,4	-42,4
Resultat efter finansiella poster	270,1	130,0	122,7	171,4	244,1	405,2
Extraordinära poster						
Årets resultat	270,1	130,0	122,7	171,4	244,1	405,2

Tabellen redovisas i miljoner kronor.

Resultatet för 2025 uppgår till 122,7 mnkr, vilket är 1,78 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning är målsättningen ett resultatmål på minst 2,0 procent under en rullande 4 årsperiod. Indikatorn uppfylls genom en stark historik och högre satta resultatmål för 2027 och 2028. Ett högre resultatmål för åren framåt bidrar till att kommunen i så stor utsträckning som möjligt ska kunna självfinansiera sina investeringar samt parera risker, till exempel inflation.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning förväntas öka med cirka 3 procent under 2025 jämfört med 2024 för att sedan stabiliseras på en högre ökningstakt med en tillväxt på 4 - 5 procent, enligt den senaste skatteunderlagsprognosen från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Utrymmet för 2025 - 2028 är fördelat i tabellen ovan, men fördelningen kan komma att revideras vid kommande budgetbeslut beroende på förändringar i skatteprognos, demografi etcetera.

Avskrivningar förväntas öka som resultat av högre investeringsnivåer och högre genomförandegrad av investeringar. Avskrivningar i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår under perioden till 4 - 5 procent, vilket är en ökning från ett nuläge med cirka 3 procent.

Finansiella intäkter består till största del av borgensavgifter och ränta på likvida medel och finansiella kostnader består till största del av finansiella kostnader avseende pensionskulden. Finansnettot förväntas uppgå till cirka 20,0 mnkr per år över perioden men är något lägre 2025 på grund av höga finansiella kostnader för pensioner som blir lägre från 2026.

7.2 Balansräkning och kassaflöde

Soliditet mäter hur stor del av kommunens totala tillgångar som är finansierade med eget kapital. Enligt kommunens riktlinje för god ekonomisk hushållning ska soliditeten förstärkas eller bibehållas över tid, men får minska enskilda år. Över planeringsperioden kommer soliditeten enligt plan att bibehållas. Under 2025 - 2026 när kommunen har högre investeringsnivåer är det troligt att soliditeten tillfälligt minskar något för att under 2027 - 2028 återgå till nuvarande nivåer, eftersom investeringsnivåerna då bedöms falla tillbaka något. Den planerade omklassningen av finansiell och operationell leasing utifrån redovisningsregelverk kommer dock påverka i form av sänkt soliditet med ett antal procentenheter.

Kommunen ska sträva efter att ett långsiktigt finansiellt handlingsutrymme bibehålls eller förstärks. Ett viktigt mått är självfinansieringsgraden, det vill säga hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansieras av egna medel. Under perioden uppgår självfinansieringsgraden i snitt till upp mot 100 procent, vilket innebär att nettoinvesteringarna i hög grad finansieras av egna medel. Detta ligger väl inom målsättningen med 50 - 100 procent självfinansieringsgrad över en rullande fyraårsperiod.

På grund av de högre investeringsnivåerna under 2025 - 2026 kommer självfinansieringsgraden enligt plan att uppgå till omkring 50 procent för dessa enskilda år, för att sedan stabiliseras över 100 procent under 2027 - 2028.

De kommande årens kassaflöde förstärks totalt sett enligt plan, med en tillfällig nedgång under 2025 och 2026 på grund av de högre investeringsnivåerna under dessa år.

7.3 Låneram och borgensåtagande

Ram för kommunens verksamhet (mnr)

	Prognos låneskuld/ leasing 2024-12-31	Upplåningsbehov för kommunens verksamhet enligt MoB 2025–2028	Ram extern upplåning för perioden 2025–2028
Extern upplåning för Haninge kommuns verksamhet	20		20
Summa	20		20

Ram för åtagande för kommunalägda bolag samt kommunförbund (mnr)

Kommunalt bolag	Prognos vidareutlåning eller borgens- åtagande per 2024-12-31	Upplånings- behov enligt MoB för 2025–2028	Ram vidare- utlåning för perioden 2025–2028	Ram borgens- åtagande för perioden 2025–2028	Volymen av vidareutlåning och borgensåtagande för perioden 2025– 2028 får ej överstiga
Tornberget fastighetsförvaltning	4 370	1 120	5 490	5 490	5 490
Haninge bostäder AB	80	0	80	80	80
Summa	4 450	1 120	5 570	5 570	5 570

Sammanlagd ram för extern upplåning (mnr)

	Sammanlagd ram för extern upplåning i Haninge kommuns namn	Sammanlagd ram för Haninge kommuns borgensåtagande för kommunala bolag	Volymen av vidare- utlåning och borgens- åtagande får ej överstiga
Total ram för perioden 2025-2028	5 590	5 570	5 570

Beslut om ramar tas för budget och planperioden och innebär att tidigare beslut gällande ramar för de kommunala bolagen upphör. Beslutet kommer framöver att tas årligen i samband med Mål och budgetbeslut.

Ovanstående ramar omfattar alla kommunalt helägda bolag som konsolideras. Haninge bostäder gör upplåning i eget namn, utan kommunal borgen, och exkluderas till viss del i rambeslutet. Delägda bolag som inte konsolideras omfattas ej heller av ovanstående. En eventuell ram gällande vidareutlåning eller borgensåtagande till dessa bolag sker i separata fullmäktigebeslut. I separata fullmäktigebeslut har kommunen borgensåtaganden motsvarande cirka 700 mnr.

De helägda bolagens eventuella nyttjande av kontokreditin inom koncernkontostrukturen anses vara vidareutlåning och inkluderas inom ramen för vidareutlåning.

De helägda bolagens eventuella nyttjande av kontokreditin inom koncernkontostrukturen anses vara vidareutlåning och inkluderas inom ramen för vidareutlåning. Kommunen går i borgen för helägda bolags förpliktelser under befintliga derivatramavtal med banker. Ett exempel på en sådan förpliktelse är när ett av bolagen gör en ränteswap. I denna swap byts fast och rörlig ränta, vilket kan leda till ett, för bolaget, positivt eller negativt kassaflöde. Att betala eller erhålla detta kassaflöde är en förpliktelse enligt derivatramavtalet. För de förpliktelser, vars underliggande avtals syfte är räntesäkring av utestående skuld eller sannolik skuldökning, inkluderas åtagandet inom ramen för borgensåtagande utan påverkan av volym.

8. Regler för ekonomi- och verksamhetsstyrning

Kommuner och regioner ska enligt kommunallagen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna om inte resultatutjämningsreserv används eller om det finns synnerliga skäl. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska mål och riktlinjer anges som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år.

I kommunallagen anges att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat samt enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. I aktiebolagslagen finns motsvarande krav som reglerar bolagsstyrelsens ansvar.

När en privat aktör anlitas för att utföra en kommunal verksamhet har nämnd/bolagsstyrelse kvar huvudmannaskapet och det övergripande ansvaret för verksamheten. Nämnd/bolagsstyrelse ansvarar för att anlitade privata utförare uppfyller de bestämmelser som gäller för verksamheten. Enligt kommunallagen ska allmänheten ges möjlighet till insyn i verksamhet som utförs av privata utförare.

Av kommunallagen framgår att kommunstyrelsen har ett ansvar att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Det innebär att kommunstyrelsen ska ha en överblick och kontroll (uppsikt) över övriga nämnders och bolagsstyrelsers verksamhet. Kommunstyrelsen har rätt att ta del av nämnd och bolagsstyrelses handlingar och räkenskaper samt i övrigt följa dess verksamhet.

I Mål och budget fastställer kommunfullmäktige i Haninge kommun de regler som avser kommunens ekonomi- och verksamhetsstyrning. Kommunstyrelsen utövar uppsiktsplikten genom nämndernas uppföljningar av nämnd- och verksamhetsplan med budget som sker löpande under året i enlighet med tidplaner för rapportering.

8.1 Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

God ekonomisk hushållning för kommunen innebär att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt, samt bidrar till en ekonomiskt hållbar och balanserad utveckling utifrån ett helhetsperspektiv och över tid. Utgångspunkten är kommunens egen definition av god ekonomisk hushållning, där de kortsiktiga målen för budgetåret pareras med långsiktiga mål för planperioden eller längre. Definitionen avser ett strategiskt och taktiskt perspektiv för såväl ekonomi som verksamhet och kan beskrivas som ett finansiellt övergripande ramverk för kommunen att förhålla sig till.

Grundprincipen för det finansiella perspektivet i god ekonomisk hushållning innebär att varje generation själv ska bära kostnaderna för den kommunala service som den konsumerar. Grundprincipen för verksamhetsperspektivet innebär att kommunen ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Finansiella mål behövs för att betona att ekonomin är en förutsättning för verksamhetens omfattning och kvalitet. De finansiella målen bör vara övergripande och långsiktiga för att konsolidera det ekonomiska perspektivet. Finansiella indikatorer säkerställer övergripande efterlevnad av god ekonomisk hushållning på såväl kort som lång sikt.

Resultatutjämningsreserv (RUR) och resultatjämningsreserv (RER) hanteras inom ramen för god ekonomisk hushållning. Medel till reserven kan avsättas i ekonomiskt goda tider, för att kunna disponeras under sämre tider i en konjunkturcykel. Disponering kan användas vid låg skatteunderlagsutveckling, extraordinära händelser, oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstminskningar samt vid särskilt planerade kostnader av exempelvis nödvändig omstrukturering för att uppnå god ekonomisk hushållning över tid. Vi anser att RUR och RER bör undvikas, då det skapar en falsk trygghet. Det är bättre att budgetera med ett rimligt satt resultat på både kort och lång sikt.

Haninge kommun ska ha en god kvalitet i kommunens verksamheter samt en välskött, balanserad och effektiv kommunal ekonomi i balans. Detta säkerställs genom att skatteuttaget i den här budgeten är väl avvägt och effektivt i förhållande till ambitionsnivå samt säkerställer långsiktigt stabilitet. Relaterad indikator är ”Årets resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag kommun, (%)” (Kolada: N03102)

Den långsiktiga betalningsförmågan ska vara tillräcklig och effektiv samt säkerställa långsiktiga inriktningar, förverkligande av strategier samt riskminimering. Relaterad indikator är ”Soliditet inklusive pensionsåtagande kommun, (%)” (Kolada: N03002)

Resultatmål 2025 - 2028	Soliditet 2025 - 2028
Mål $\geq 2\%$	Mål $\geq 30\%$

Målnivåer baseras på nulägesanalys i relation till ett långsiktigt perspektiv för en ekonomi i balans. Det innebär att målnivåer kan justeras för att bättre möta förändrade förutsättningar och behov, samt skapa flexibilitet. Rätt målnivåer för planperioden påverkas av en mängd förutsättningar som över tid kan variera baserat på behov, prioriteringar och ambitionsnivå.

Haninge upprätthåller efterlevnad av god ekonomisk hushållning genom att årligen utvärdera och fastställa mål och indikatorer för planperioden som säkerställer en ekonomiskt balanserad tillväxt och hållbarhet över tid. Genom årlig översyn konsoliderar Haninge de ekonomiska förutsättningarna och säkerställer kortsiktig och långsiktig finansiell hållbarhet. Konkret innebär det att åtgärder implementeras för att nå balans över tid. Indikatorer och mål kan över tid variera för att spegla de viktigaste perspektiven baserat på de aktuella förutsättningarna.

Haninge anpassar årligen, via den ekonomiska styrmodellen och budgetprocessen, nämndernas ramar för att möta verksamhetens och Haningebornas behov i förhållande till politiska prioriteringar och ekonomiska resurser. Därmed säkerställs tydliga samband mellan ambitionsnivå, resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. För Haninge, som har en underliggande befolkningstillväxt, krävs flexibilitet och effektivitet i ekonomisk prioritering och planering på såväl kort som lång sikt, vilket beaktas årligen i budgetprocessen.

8.2 Driftbudget

Socialdemokraterna budgeterar med ett resultat om minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag enligt rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner. Resultatmålet är en nivå som Sveriges Kommuner och Regioner rekommenderar för att kommunen ska behålla värdet på sina anläggningstillgångar, möjliggöra självfinansiering av investeringar och för att ha en marginal för oförutsedda kostnadsökningar eller intäktsminskningar. Det budgeterade resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag kan variera något mellan enskilda år, beroende av kommunens kortsiktiga ekonomiska förutsättningar. Dock ska respektive års budget vara i linje med riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

När kommunfullmäktige har fattat beslut om mål och budgetramar i Mål och budget är respektive nämnds och styrelses ansvar att utifrån tilldelad budgetram upprätta en nedbruten budget för intäkter och kostnader, samt vid behov budget fördelad mellan verksamheter, vilken fattas beslut om i Nämnd- och verksamhetsplan med budget. Det ingår i nämndernas uppdrag att utveckla sin verksamhet utifrån tilldelad budgetram och att anpassa sin ekonomi och sin verksamhet för att uppfylla kommunfullmäktiges mål, politiskt prioriterade områden, uppdrag och inriktningar. Respektive nämnd kan ha en reserv för att kunna parera oförutsägbara kostnadsökningar eller intäktsminskningar samt avvikelser i förhållande till satta mål och beslutad budgetram. Reserven disponeras av nämnden som beslutar om och när reserven ska användas. För oväntade volymförändringar finns även kommunfullmäktiges reserv.

Kommunstyrelsens driftbudgetreserv och ramjusteringar under löpande verksamhetsår

I enlighet med kommunallagen ska kommunstyrelsen leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållen annan nämnd, såsom omfördelning av medel mellan nämnder i enlighet med ramar som föreskrivs i Mål och budget. Syftet med kommunstyrelsens reserv ska definieras i respektive års Mål och budget i kapitel ekonomiska driframar per nämnd och bolag.

Omfördelning av kommunstyrelsens reserv kan ske under följande förutsättningar:

- Kommunfullmäktige har avsatt medel för budgetåret till kommunstyrelsens reserv.
- Beviljade medel från reserven ska användas på ett sätt som bidrar till samordning av kommunstyrelsens övergripande uppdrag enligt ovan.
- Beviljade medel ur reserven ska föregås av framskrivning av behov i förhållande till reservens syfte samt formellt beslutas av kommunstyrelsen. Om medel ska fördelas till en annan nämnd ska beslut i kommunstyrelsen föregås av nämndbeslut.

Kommunstyrelsen kan besluta om ramjusteringar mellan nämnder och styrelse under innevarande budgetår. Sådana ramjusteringar kan inte innebära att kommunens totala ram utökas utan motsvarande beslut om finansiering. Respektive utbildningsnämnd som tilldelas pengar med hjälp av tilldelningsmodellen för elevpeng, kan under vissa förutsättningar i händelse av ett prognostiserat överskott besluta om ett tillfälligt tillägg inom respektive nämnds budgetram. Kommunstyrelsen kan även på annat sätt ramjustera avseende tilldelningsmodellen för elevpeng, detta kopplas dock an till kommunfullmäktiges reserv, vilken utgör en yttre ram.

Generellt hanteras ramjusteringar under löpande verksamhetsår med restriktivitet. Eventuella händelser som leder till avsteg från beslutad budget följs upp under året som budgetavvikelser och hanteras vid behov vidare i nästkommande ordinarie budgetprocess.

Kommungemensamma tjänster

Förvaltningar är inte fria att köpa vissa kommungemensamma tjänster var de vill, utan måste beakta koncernnyttan i interna kommungemensamma tjänster (se nedan). Resultatenheter har däremot möjlighet att påverka omfattning och kvalitet på de tjänster de köper inom ramen för interna överenskommelser för service och stöd.

De gemensamma tjänster som ska handlas internt inom kommunen är:

• IT-utveckling, drift och förvaltning	• Information och kommunikation
• Ekonomiadministration inklusive krav och inkassohantering	• Telefonväxel, reception och post
• Inköp och upphandling	• Vaktmästeri och fordonshantering
• Personaladministration inklusive lönehantering	• Tryckeri
	• Verksamhetslokaler

Interna resultatenheter

Enligt kommunallagen har nämnderna det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Därför ska varje nämnd se till att det finns tydliga ansvars- och befogenhetsfördelningar i verksamheten. Respektive nämnd beslutar om regler för resultatenheter samt hur resultat för enskilda resultatenheter ska hanteras mellan åren. En resultatenhet är organisatoriskt samt budget- och verksamhetsmässigt avgränsad från andra enheter.

Resultatöverföring

Kommunens nämnder har ett ekonomi- och verksamhetsansvar som sträcker sig längre än det enskilda budgetåret för att uppfylla den politiska ledningens vision och kommunfullmäktiges mål. Resultatöverföring av driftmedel mellan åren kan endast ske under följande förutsättningar:

Grundprincipen är att nämnderna får med sig hela eller del av över- eller underskott avseende ekonomi till kommande verksamhetsår. Detta under följande förutsättningar:

- Kommunen har motsvarande ekonomiska utrymme i kommunens totala driftbudget.
- Kommunfullmäktige anser att resultatöverföringen är rimlig relaterat till hur nämndens överskott eller underskott har uppstått. Nämndens behov av resultatöverföring ska motiveras.
- Resultatöverföring från föregående år får inte tas i anspråk i, eller belasta, kommande års ordinarie driftbudget.
- Beviljad resultatöverföring (överskott) ska användas på ett sätt som bidrar till uppfyllelse av fullmäktiges mål, politiskt prioriterade områden eller uppdrag.
- Vid underskott som ska återbetalas, belastas nämndens driftbudget under kommande år. Maximalt antal år att återbetala underskott är tre år.

Eftersom budgetramarna utgör gräns för kommunens ekonomiska resurser kommer tilläggsanslag under innevarande budgetår i princip inte att beviljas. Det gäller både drift- och investeringsbudget.

8.3 Investeringsbudget

Socialdemokraternas investeringsbudget fördelas per nämnd. Varje nämnd beslutar själv vilka investeringsmedel som ska äskas och hur investeringsbudgeten ska fördelas om inte kommunfullmäktige beslutat annat. Investeringsbudgeten kan vara riktad till specifika investeringsprojekt eller som en gemensam budgetpost.

Det är avsikten med innehavet av tillgången som styr om inköpet ska klassificeras som investeringsutgift eller driftskostnad. Kommunens anvisningar för redovisning av materiella och materiella anläggningstillgångar ska följas och i anvisningarna anges bland annat när inköp klassificeras som investering. När en investering är klar aktiveras en anläggning i kommunens ekonomisystem.

När en anläggning aktiverats i kommunens ekonomisystem börjar kapitaltjänstkostnader som består av avskrivningar och internränta att belasta enheten som driftskostnader. Detta sker månaden efter aktiveringen. Innan beslut om en investering tas ska kapitaltjänstkostnad alltid kalkyleras och beaktas i driftbudgeten. Kommunen tillämpar komponentavskrivningar där det är tillämpligt.

Kommunfullmäktige kan under verksamhetsåret besluta om tillkommande investeringar. Kommunstyrelsen kan besluta om ramjusteringar mellan nämnder och om objektsspecifika investeringar inom nämnder och styrelse under innevarande budgetår med upp till 10 procent av nämndens eller styrelsens beslutade investeringsvolym för aktuellt år.

8.4 Rapporteringsskyldighet

Förvaltningschef ansvarar inför sin nämnd att budgeten hålls samt att nämnden bidrar enligt plan till måluppfyllelse. Förvaltningschef är skyldig att skyndsamt rapportera ekonomisk obalans eller verksamhetsrelaterade avvikelser till nämnd.

Om prognosen för året visar på ekonomiskt underskott eller risk för att nämnden inte kommer att bidra enligt plan till måluppfyllelse, ska handlingsplan med åtgärdsförslag tas fram. Om politiskt beslut behövs för att hantera avvikelse eller obalans ska förvaltningen föreslå åtgärder till nämnd. Det ska tydligt framgå vilka åtgärder som kommer att vidtas, vilken kostnadsbesparing, intäktsökning eller måluppfyllelse som kommer att säkerställas samt när den ekonomiska eller målrelaterade effekten kommer att få faktiskt genomslag.

Nämndens beslut om åtgärdsplan samt uppföljning av åtgärdsplanen ska rapporteras till kommunstyrelsen.

För resultatenheter, avdelningar eller motsvarande inom nämndens ansvarsområde där budget överskrids eller åtaganden och aktiviteter avviker mot beslutade strategier och mål ska ansvarig förvaltningsledning vidta motsvarande åtgärder som krävs för att återställa balans i budget och verksamhet.

8.5 Delegation och attest

Delegationsordning

För en fungerande intern kontroll och styrning är det viktigt att det finns fungerande och kompletta delegationsordningar för varje nämnd. Ansvar för kommunens verksamheter regleras genom respektive nämnds reglemente. Genom att delegera ansvaret ut i tjänstemannaorganisationen, utförs arbetsuppgifterna på rätt nivå och på rätt sätt av dem som arbetar i verksamheten. Varje nämnd ska aktualitetspröva och uppdatera sin delegationsordning årligen.

Attestreglemente

I kommunens attestreglemente och dess tillämpningar anges vilka som får beslutsattestera, vad attest innebär och vilka beloppsgränser som finns för beslutsattestanter. Den som själv har konsumerat, använt, tagit en vara eller tjänst i bruk får inte beslutsattestera fakturan. Beslutsattestant ska ha kompetens för uppgiften samt ha ansvar för den budget som ska debiteras.

Varje år upprättar respektive nämnd en aktuell attestförteckning, där det framgår vilka som har beslutsattest enligt attestreglementet samt vem som ersätter ordinarie attestant vid dennes frånvaro.

8.6 Lokalförsörjning

Roller och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för lokalförsörjningsfrågor. Varje nämnd, styrelse och bolag har ett ansvar för ett effektivt lokalutnyttjande. Större delen av kommunens verksamhetslokaler ägs och förvaltas fastighetsbolag, Tornberget. Tornbergets huvuduppgift är att tillgodose kommunens behov av verksamhetslokaler och svara för byggprocessen efter beställning från kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar på kommunstyrelsens uppdrag för samordningen av kommunens lokalbehov. Kommunala lokaler som inte används tillförs kommunens gemensamma lokalbank. Lokalbanken finansieras genom ett påslag på maximalt två procent som läggs på hyran för samtliga lokaler.

Lokalresursplanering och nyanskaffning av lokaler

I planeringen av nya lokaler krävs en effektiv lokalplaneringsprocess. Det är särskilt viktigt att de ekonomiska konsekvenserna av utbyggnaderna tidigt kan belysas och att processen stödjer frågor om delaktighet, styrning och kvalitet i beslutsunderlagen. Utgångspunkt för en effektiv lokalplaneringsprocess är lokalresursplanen, vilken tas fram varje år i samband med budgeten och som innehåller varje enskild förvaltnings behov av lokaler för såväl pågående som kommande planerad verksamhet.

Tornberget ska vara behjälplig att ta fram kostnads kalkyler för investeringarna. Respektive nämnd tar upp lokalbehovet i sin kommande investerings- och driftbudget. I underlaget till nämnden ska också ingå en redovisning av verksamhetens förändrade kostnader i övrigt. Det är viktigt att ha en mycket god framförhållning för att denna process ska fungera.

Investeringsprocessen

I kommunens riktlinje för investeringsprocess avseende ny-, om- och tillbyggnad av egna verksamhetslokaler, har arbetet med investeringsprojekt delats in i fyra skeden (programskede, förprojekteringsskede, projekteringsskede och byggskede).

Programskedet består av att verksamhetsförvaltningen tillsammans med kommunstyrelseförvaltningen tar fram ett lokal- och funktionsprogram, förslag på lämplig placering samt behov av eventuella övergripande gestaltningsförutsättningar. Övriga tre skeden initieras genom politiska beslut, vilka fattas i samband med den årliga mål och budgetprocessen.

Om ett lokalbehov ska lösas genom inhyrning eller genom att privata intressenter ska bygga och driva verksamheten ska detta normalt beslutas innan programskedet startas.

Avställning av lokaler

Nämnderna har rätt att ställa av lokal eller del av lokal om förutsättningarna uppfylls i enlighet med beslutade lokalförsörjningspolicy. Hyresgästen slipper fortsatt kostnadsansvar, vid varje kvartalsskifte med minst tre månaders framförhållning. Bedömningen avgörs från fall till fall av kommunstyrelseförvaltningen i samråd med respektive förvaltning. Kommunstyrelsen äger rätten att samordna avställningar.

Inhyrning av lokal

Förslag till inhyrning av ny lokal anmäls alltid till kommunstyrelseförvaltningen som ansvarar för förhandlingen med hyresvärden. I kommunstyrelsens delegationsordning finns det reglerat vem som får besluta om inhyrning av lokaler.

Anpassning i lokaler som ägs av Tornberget

Vid större anpassningar ska samma hantering gälla som för beställning av ny lokal. Huvudprincipen är att beställande förvaltning och nämnd tar beslut om nya lokaler tas i samband med den årliga budgetprocessen. Samtliga beställningar, även mindre verksamhetsanpassningar skall godkännas enligt delegationsordning. Tillkommande kapitalkostnader alternativt förändrade driftkostnader belastar sedan beställande nämnd vid tidpunkten för färdigställande oavsett finansierings- eller hyresmodell.

Reinvesteringar i byggnader

Investeringar i fastigheter som ägs av Tornberget och som är nödvändiga ur ett fastighets-tekniskt perspektiv eller där rationaliseringar i byggteknik kan uppnås initieras av Tornberget. Innan insats påbörjas ska samråd ha skett med berörd förvaltning.

Kapitalkostnaden för reinvesteringen belastar hyresgästen när ombyggnaden är färdigställd. Större reinvesteringssprojekt som Tornberget initierar ska tas upp i den årliga budgetprocessen.

8.7 Konkurrensutsättning genom upphandling eller kundval

Konkurrensutsättning kan vara ett verktyg för att få ut mesta möjliga service för kommunens resurser. Det innebär en möjlighet att systematiskt pröva om andra än kommunen kan driva en offentligt finansierad verksamhet med samma eller bättre kvalitet till samma eller lägre kostnader. Undantag är uppgifter som omfattar myndighetsutövning och verksamheter som enligt gällande lagar inte kan konkurrensutsättas. Det finns även vissa interna gemensamma tjänster som alltid ska tillhandahållas av kommunen.

Konkurrensneutralitet ska råda mellan interna resultatenheter och externa utförare. Resultatenheter som konkurrerar med externa producenter (privata, kooperativa eller föreningsdrivna) ska ha likvärdiga och konkurrensneutrala förutsättningar och villkor som dessa.

8.8 Tilldelningsmodell - elevpeng 2024 - 2027

Kommunfullmäktige fastställer årligen elevpengen till förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och grundskola i samband med beslut om Mål och budget. Syftet med elevpengen är att ge förutsättningar för ökad konkurrens och möjlighet till valfrihet för eleverna. Elevpengen omfattar för- och grundskoleverksamhet, oavsett huvudman, som har inskrivna barn och elever från Haninge kommun. Internationella skolor omfattas också av elevpengen.

Prognosen för hur många barn och elever som beräknats inom respektive verksamhet är ett årsgenomsnitt baserat på kommunens befolkningsprognos, vilken ligger till grund för den budgetram som tilldelas barn- och förskolenämnden samt grundskolenämnden. Om antalet barn och elever blir fler än prognostiserat utgår ytterligare volymkompensation från kommunfullmäktiges reserv till berörd nämnd.

Om barn och elevantalet blir lägre än prognosen ges berörd nämnd möjlighet att inom ram omfördela upp till 75 procent av prognostiserat överskott, för det aktuella budgetåret. Resterande tilldelning återlämnas till kommunfullmäktiges reserv. För att en omfördelning ska vara möjlig förutsätts berörd nämnds prognos visa ett positivt resultat för budgetåret.

För 2025 fastställs nedanstående elevpeng och en jämförelse med elevpengen för 2024 enligt tabell nedan. Elevpengen är beräknad inklusive statsbidrag för maxtaxa, dock ingår inte de specialdestinerade statsbidrag som hanteras och fördelas via barn- och förskolenämnden respektive grundskolenämnden. Beräknad sänkning av personalomkostnadspålägget 2025 är beaktat i elevpengen.

Det riktade strukturbidraget för nyanlända borde kvarstått tills ett nytt internt omfördelningssystem är på plats. För att inte försvåra jämförelserna mot kommunledningens budget har vi ändå valt att lyfta ur det ur systemet. Det noterats att strukturbidrag för nyanlända tidigare har fördelats inom pengsystemet. Dessa medel ska nu hanteras inom grundskolenämndens anslagsfinansierade ram från 2024. Grundskolenämnden beslutar om fördelningsprinciper och ramstorlek för detta bidrag.

Elevpeng 2025

Beloppen redovisas i kronor och avser ersättning för helår

Verksamhet	Elevpeng 2025	Förändring i % elevpeng	Jmf 2024 grundbidrag	Föräldraavgift (kr)	Prognos volym
Pedagogisk omsorg					
1 – 3 år	133 660 kr	5,9%	5,9%	15 350 kr	75
4 – 5 år	113 653 kr	5,9%	5,9%	11 510 kr	81
6 – 9 år	44 678 kr	5,9%	5,9%	8 730 kr	-
Förskola					
Allmän förskola	37 067 kr	3,1%	5,9%	2 878 kr	25
1 – 3 år	156 718 kr	3,2%	5,9%	15 350 kr	3 078
4 – 5 år	148 267 kr	3,1%	5,9%	11 510 kr	2 581
Fritidshem					
6 – 9 år	57 385 kr	6,3%	8,3%	8 730 kr	4 803
Grundskola					
År F–6	91 279 kr	5,5%	8,3%	- Kr	9 390
År 7–9	132 270 kr	2,6%	8,3%	- Kr	3 868
Övriga ersättningar					
Nattomsorg	140 904 kr			Se förskola	43

Elevpengen består av två delar: *lokalersättning* och *grundbidrag*.

- **Lokalersättningen** baseras på kommunens budgeterade och genomsnittliga själv-kostnad per individ för lokalhyror inom respektive verksamhetsform. Om förändringen av elevpengen är högre än ökningen av grundbidraget beror det på att lokalkostnader för egen kommunal verksamhet är större per capita än ökningen av grundbidraget och tvärtom om förändringen av elevpengen är lägre än ökningen av grundbidraget.
- **Grundbidraget** är den del av elevpengen som finansierar verksamheten exklusive lokaler. Eftersom grundbidraget är den del av ersättningen som går till verksamhet, redovisas förändringen jämfört med föregående år särskilt i tabellen ovan. Elevpengen betalas ut med 1/12-del varje månad. Om familjedaghem eller förskola själv tar in föräldraavgift, reduceras beloppen enligt avgiftskolumnen i tabellen ovan.

Momskompensation med 6 procent baserad på elevpengen, alternativt 18 procent på lokal-kostnaden och 5 procent på övriga kostnader, tillkommer till huvudman annan än kommunen. Kommunen återsöker momskompensation vilket gör att det blir konkurrensneutralt.

För enheter i egen kommunal verksamhet görs ett avdrag från elevpengen för att finansiera den del av de centrala kostnaderna inom utbildningsförvaltningens som enbart avser den egna kommunala verksamheten. För andra anordnare ligger således ersättning för motsvarande kostnader i den elevpeng som utbetalas.

För barn i behov av särskilt stöd gäller att det till ansökan om ersättning ska biläggas underlag som styrker barnets eller elevens behov. Om stöd beviljas upprättas ett beslut individuellt för varje barn eller elev mellan anordnaren och kommunen. Ersättningen ligger utanför elevpengen.

Tilläggsanslag för anpassad grundskola och ersättning till barn i behov av särskilt stöd ligger utanför elevpengen.

Skolskjuts genom SL:s linjetrafik eller motsvarande omfattas inte av elevpengen, ej heller skolskjuts anordnad genom entreprenad (skolbuss, taxi, båt).

Skärgårdsbidraget ska hållas på en oförminskad nivå.

